

Ο Καστανιώτης

Ηλεκτρονική διεύθυνση: okastaniotis@yahoo.gr

Όργανο Επικοινωνίας των Απανταχού Καστανιωτών Ευρυτανίας

Τριμηνιαία Έκδοση • Έτος 40° • Αρ. Φύλλου 164-165 • Ιανουάριος - Ιούνιος 2020 • Έκδοση - Διεύθυνση: Σύλλογος Καστανιωτών
Γραφεία: Προμάχων 3, 142 32 Ν. Ιωνία • GREECE • Τηλ.: 210 25.16.938 • <http://www.kastanea.net> • Τιμή Φύλλου: 0,29 €

Καλοκαίρι 2020

Μετά την καραντίνα Διακοπές στο χωριό μας, στην όμορφη Καστανιά

Στα μέσα του καλοκαιριού κοντεύουμε να φτάσουμε και αισθανόμαστε πλέον όλοι μας μια μικρή ανακούφιση που καταφέραμε να αντιμετωπίσουμε τις δύσκολες μέρες της πανδημίας. Τρομερή καταιγίδα ήταν και πέρασε, αλλά τώρα οφείλουμε να είμαστε πολύ προσεκτικοί για μεγάλο χρονικό διάστημα ακόμα και να προστατεύσουμε τους εαυτούς μας και τις οικογένειές μας από το φονικό ιό.

Στην Ευρυτανία δεν είχαμε κάποιο κρούσμα κορωνοϊού, ο νομός μας παρέμεινε «καθαρός» και το χωριό μας η Καστανιά φαίνεται να είναι η καλύτερη επιλογή για τις καλοκαιρινές μας διακοπές, αλλά χωρίς συνωστισμούς, τραπεζώματα και χαιρετισμούς με φιλιά και αγκαλιές. Από μακριά και αγαπημένοι, είναι η καλύτερη οδηγία που μπορούμε να δώσουμε.

Με αυτές τις συνθήκες λοιπόν, φέτος το καλοκαίρι στο χωριό θα είναι διαφορετικό και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που θα διοργανώσει ο Σύλλογός μας θα είναι ελάχιστες και με μέτρα που επιβάλλει ο COVID-19.

Η εκδήλωση του Ανταμώματος στην Καστανιά (έχει καθιερωθεί να γίνεται την 18^η Αυγούστου), δεν θα γίνει.

Ομοίως με ανωτέρω, δεν θα γίνει η καλοκαιρινή εκδήλωση "πάρτι νεολαίας" που έχει καθιερωθεί να γίνεται την 16^η Αυγούστου στον Άγιο Δημήτριο.

Στη γιορτή του Προφήτη Ηλία (Δευτέρα 20 Ιουλίου), στη γιορτή της Αγίας Παρασκευής (Κυριακή 26 Ιουλίου) & στη γιορτή του Αγίου Ιω-

άννη (Σάββατο 26 Σεπτεμβρίου), ο Σύλλογός μας θα στήσει υπαίθριο μαγαζί στα εξωκλήσια και μετά τη λειτουργία θα προσφέρει λουκούμι και αναψυκτικό.

Στη γιορτή του Αγίου Δημητρίου-Προστάτη του Συλλόγου (Δευτέρα 26 Οκτωβρίου), θα προσφερθούν από το Σύλλογο τα καθιερωμένα.

-Εάν εκφρασθεί η επιθυμία από τη νεολαία του χωριού μας, θα επαναληφθεί η δική τους μουσικοχορευτική εκδήλωση.

-Εάν υπάρχουν θέματα και ενδιαφερόμενοι, μπορούν να γίνουν μία ή δύο ομιλίες.

-Θα λειτουργήσει πιθανότατα και πάλι ο κινηματογράφος.

-Θα επαναλάβουμε το διαγωνισμό με τις πίτες και το διαγωνισμό δηλωτής και τάβλι.

-Εάν η νεολαία το επιθυμεί, μπορεί να γίνει ένας αγώνας basket στο γήπεδο του Αγίου Δημητρίου.

-Θα περπατήσουμε στα δύο "κοντινά" μονοπάτια, της Λεπτοκαριάς και αυτό στο "γύρο του Προφήτη Ηλία".

-Θα μαζέψουμε σκουπίδια σε τοποθεσίες του χωριού μας που θα επιλέξουμε.

-Θα πραγματοποιήσουμε μικρές τοπικές εκδρομές (π.χ. Γούρνες, Άγιος Νικόλαος - Ζηνελέικα, νερόμυλος της Καστανιάς στον Άγιο Δημήτριο & νερόμυλος του Τόρνου).

Για όλες τις ανωτέρω εκδηλώσεις, πιθανές ημερομηνίες για τη διεξαγωγή τους είναι αυτές μεταξύ 8 και 18 Αυγούστου περίπου και θα ανακοινωθούν έγκαιρα σε πίνακα στο Πολιτιστικό Κέντρο της Καστανιάς.

Καλό καλοκαίρι σε όλους!

Η εκκλησία της Παναγίας & το Πολιτιστικό Κέντρο της Καστανιάς

Η πλατεία της Καστανιάς

Για το δρόμο λιβέντη μ'

Στη γειτονιά, κάτω από τον Άγιο Νικόλαο του χωριού μας, στα Σταθαίικα ή Ζηνελαίικα και παλαιότερα Κατσικορνολαίικα ζούσε μέχρι τις 29 Φλεβάρη του 1963 η γιαγιά μου η Μαρούσιω Σταθοπούλου, το γένος Χρήστου Παπαχήστου, μητέρα της μάνας μου που γεννήθηκε στα 1883. Ήταν πολύ συμπαθητική γριούλα. Οι παλαιότεροι συγχωριανοί μας ακόμα την θυμούνται για την καλοσύνη της. Ήταν πρωτότοκο παιδί του ιερέα του χωριού μας παπα - Χρήστου. Από μικρή είχε ατύχημα, αφού μωρό ακόμη, πέφτοντας από το

μπαλκόνι, απέκτησε μόνιμη αναπηρία και γι' αυτό ήταν κουτσή. Αυτό δεν στάθηκε εμπόδιο να παντρευτεί ένα λεβεντόπαιδο. Είχε την αγαθή τύχη να παντρευτεί τον παππούλη μου Δημήτρη Σταθόπουλο, έναν λεβέντη 1,90 ύψος και χειροδύναμο από τον οποίο απέκτησε έξι παιδιά από τα οποία επέζησαν τα τέσσερα, τρία αγόρια και η μάνα μου Χαρίκλεια. Τα δυο, ο Γιάννης και η Φωτεινή έφυγαν για τον ουρανό μηνών ακόμα, από την πανδημία γρίπης του 1918.

Αργότερα, λόγω οστεοπόρωσης, έπαχε από ραχίτιδα και ήταν καμπουρια-

σμένη.

Η γιαγιά μου ήταν πολύ κοινωνική, όμως απέφευγε να πηγαίνει στην εκκλησία στον Άγιο Νικόλαο γιατί δυσκολευόταν στο περπάτημα και δεν ήθελε να την βλέπουν οι «μπραζέρρες» - όπως αποκαλούσε τις κουτσομπόλες και να την σχολιάζουν και γι' αυτό καθόταν στην αγκωνή της και περίμενε τις συμπεθέρες της, ξαδέρφες, αδερφές και ανιψιές μετά την εκκλησία να έρθουν να την δουν και να πιουν τον καφέ τους. Ki ο καφές ήταν αγνός, αγνότατος, καβουρδισμένος από (συνέχεια στη σελίδα 3)

Πριν 29 χρόνια

Η εφημερίδα ο Καστανιώτης (αρ. φύλλου 51, ΟΚΤ-ΔΕΚ 1990) έγραφε:

Νέα πρόσωπα στο Κοινοτικό Συμβούλιο

ΧΩΡΙΣ το ενδιαφέρον και την αγωνία των προηγούμενων εκλογών, έγιναν στις 14 Οκτωβρίου οι κοινοτικές εκλογές στο χωριό μας, με μοναδικό υποψήφιο Πρόεδρο τον ήδη Πρόεδρο Χρήστο Χαρ. Κουτρούμπα.

Οι υποψήφιοι στο κοινό ψηφοδέλτιο έδωσαν τον αγώνα για την επικράτησή τους, άλλος εντονότερα και άλλος παθητικά -αδιάφορα και ήσαν ίσως οι μόνοι που αγωνιούσαν για τα αποτελέσματα.

Χαρακτηριστικό του νέου Κοινοτικού Συμβουλίου είναι οι πέντε νέοι συγχωριανοί μας, που για πρώτη φορά αναδεικνύονται κοινοτικοί σύμβουλοι και ίσως για πρώτη φορά στην ιστορία του χωριού μας, εκλέχτηκε γυναίκα και μάλιστα η παπαδιά μας.

Σε σύνολο 157 ψηφισάντων στην κάλπη βρέθηκαν:

156 έγκυρα ψηφοδέλτια, 3 λευκά και 10 άκυ-

ρα.

Το νέο Κοινοτικό Συμβούλιο αποτελείται από τους:

Κουτρούμπα Χαρ Χρήστο, ως Πρόεδρο. Βαστάκη Ευστ. Βαγγέλη, με 26. ψήφους. Μπαλαγιάννη Αίθ. Μιχάλη, με 22 ψήφους. Τσατσαράγκο ,Κ. Γιάννη, με 20 ψήφους. Μπακατσιά Ν. Δημήτρη, με 18 ψήφους. Τσιώκου Σωτ. Κων/να, με 18 ψήφους. Παπαζαχαρία Γ. Λάμπρο, με 14 ψήφους. Αναπληρωματικά μέλη είναι: Καλαντζής Ελ. Παναγιώτης, με 13 ψήφους, Μούρτος Κ. Αλέκος, με 7 ψήφους και Ταραμπίκος Δ. Νίκος, με 5 ψήφους.

Ευχόμαστε στο νέο Κοινοτικό Συμβούλιο επιτυχία στο έργο του, επιτυχία όμως που είναι συνυφασμένη και με τη δική μας συμβολή στην προσπάθεια τους.

Η ΚΑΣΤΑΝΕΑ

(Καστανιά Προυσού, πρώην Άγιος Δημήτριος)

Από ποιητική συλλογή του Δημήτρη Ευθ. Κουτρούμπα,1995

Απ' τα ομορφότερα χωριά
μες την Ευρυτανία
που ψάχνουν ξένοι κι Έλληνες
να βρούνε με μανιά

Πλάι σχεδόν στα όρια
με το νομό Αιτωλίας

και πάνω σε πανάρχαια
οδό επικοινωνίας

Ειν' το χωριό της Καστανιάς
που από χρόνια αρχαία
φαίνεται πως οικίσθηκε
σε δύσβατα κι ωραία

Μέρη που εξασφαλίζανε
κάλλος και προστασία
από εχθρικές επιδρομές
και την ελευθερία

Σχεδόν από τα ομηρικά
τα χρόνια καταφεύγαν
εδώ και σε βαθιά σπηλιά
του Οδυσσέα μαντεύαν

Άνθρωποι ανυπότακτοι
κι αδούλωτοι στο πνεύμα
για την ελευθερία τους
δίνουν ζωή και αίμα

Στ' απόρθητό τους οχυρό
την Αποκλείστρα μέσα
κλεισμένοι αντιμετώπιζαν
κάθε εχθρού τα μέσα

Και λίγοι τις στρατηγικές
φύλαγαν διαβάσεις
κι' απάτητες ψηλές κορφές
είχαν οι άντρες βάσεις

Κλέφτες πολλοί και
αρματολοί
αδούλωτοι εξήσαν
κι αίμα πολύ στον πόλεμο
για την πατρίδα χύσαν

Ατρόμητοι πολεμιστές
σε όλους τους αιώνες
δώσανε πάντα το "παρόν"
στου Έθνους τους αγώνες

Αρχαίους και νεότερους
απ' το Εικοσιένα
το Δώδεκα, το Είκοσι
και το Σαρανταένα

Και του χωριού οι πάμπολλοι
οι οικισμοί κρυμμένοι
μέσα σε δάση και γκρεμούς
ήταν ασφαλισμένοι

Και λόγω της διασποράς
κι από την άγρια φύση
που με τους λίγους δυνατούς
εδώ είχε συμμαχήσει

Αμέτρητες βουνοκορφές
χαράδρες, βράχοι, δάση
ατέλειωτα, που καθενός
ο νους πάει να τα χάσει

(Η συνέχεια στο επόμενο
φύλλο του "Καστανιώτη")

Αγαπητοί συγχωριανοί.

Όσοι επιθυμείτε να βοηθήσετε στην έκδοση της εφημερίδας μας, μπορείτε να στέλνετε άρθρα, διάφορες ειδήσεις που αφορούν τον τόπο μας, παλιές ανέκδοτες ιστορίες του χωριού μας καθώς και φωτογραφίες στην διεύθυνση.

Ντέκας Αριστείδης
Προμάχων 3
142 32 Ν. Ιωνία
ή στο email okastaniotis@yahoo.gr
τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 2516938/6977668616

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Για να δημοσιευτεί οποιοδήποτε κοινωνικό γεγονός που αφορά την οικογένειά σας, ή κάποιο συγγενή σας, θα πρέπει να μας ενημερώσετε τηλεφωνικά ή με επιστολή σας και καλό θα είναι να μας στείλετε και οποιαδήποτε σχετική φωτογραφία, η οποία μετά την δημοσίευση θα σας επιστραφεί. Επίσης σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε στην περίπτωση που αλλάξει η διεύθυνσή σας ή αν δεν λάβετε κάποιο τεύχος της εφημερίδας μας. Τα τηλέφωνα επικοινωνίας και το email αναφέρονται παραπάνω.

Οι Προσφορές των συγχωριανών μας

- Ο **Ευθύμιος Τσίκνας**, προσέφερε στο Σύλλογο 30,00 €, ως ετήσια συνδρομή για την εφημερίδα "Ο Καστανιώτης".
- Ο **Στέφανος Μπώκος, ο Κώστας Στεφάνου Μπώκος & ο Δημήτρης Παναγιώτου Σιάτρας**, προσέφεραν στο Σύλλογο από 50,00 €, στη μνήμη της Βασιλικής Δημητρίου Σιάτρα (σύνολο 150,00€).
- Ο **Απόστολος Παπανικολάου**, προσέφερε στο Σύλλογο 70,00 €, στη μνήμη των γονέων του Δημήτρη και Αναστασίας.

Ο Σύλλογος εκφράζει σε όλους τους δωρητές τις ευχαριστίες του και τους εύχεται ατομική και οικογενειακή υγεία.

Σημείωση: Από τα παραπάνω χρηματικά ποσά, αυτά που προσφέρονται στο Σύλλογο αφορούν αποκλειστικά και μόνο τις ενισχύσεις που δόθηκαν από συγχωριανούς μας. Χρηματικά ποσά που αφορούν την ετήσια εισφορά των μελών του Συλλόγου και την συνδρομή της εφημερίδας μας δεν δημοσιεύονται (εξαιρέση αποτελούν όλα τα χρηματικά ποσά που στέλνονται στο Σύλλογο από το εξωτερικό, καθώς και από μη μέλη του Συλλόγου). Σε περίπτωση που κάποιο χρηματικό ποσό ή όνομα δωρητή έχει αναγραφεί λανθασμένα, καθώς και σε περίπτωση που λησμονήσαμε κάποια δωρεά, ζητούμε ειλικρινά συγγνώμη και θα παρακαλούσαμε να μας ενημερώσετε για να προβούμε σε διόρθωση ή δημοσίευση στο επόμενο φύλλο της εφημερίδας μας.

Συνδρομές -Ενισχύσεις

Αγαπητοί συγχωριανοί & συγχωριανές, φίλες και φίλοι της Καστανιάς στην Εηλλάδα και το εξωτερικό.

Τα έξοδα της έκδοσης της εφημερίδας μας "Ο Καστανιώτης", οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα έργα που πραγματοποιεί ο Σύλλογός μας καλύπτονται αποκλειστικά από τις δικές σας συνδρομές και χορηγίες.

Για την διευκόλυνσή σας, πέραν των μελών του Συλλόγου μας στους οποίους μπορείτε να δώσετε τις συνδρομές σας, σας ενημερώνουμε ότι μπορείτε να καταθέσετε χρήματα στον Λογαριασμό του Συλλόγου στην Eurobank-Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο. Για οποιαδήποτε κατάθεσή σας, παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε στη συνέχεια, ηλεκτρονικά στο email: okastaniotis@yahoo.gr, τηλεφωνικά στα τηλ: 6977668616 Αριστείδης Ντέκας, 6944556990 Κωνσταντίνος Μπώκος, 6977219766 Κωνσταντίνος Αναστασόπουλος και ταχυδρομικά στη διεύθυνση: Σύλλογος Καστανιωτών Ευρυτανίας- Προμάχων 3 - 142 32 Νέα Ιωνία, για να εκδώσουμε σχετική απόδειξη και να σας την αποστείλουμε ταχυδρομικά.

EUROBANK - Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο
Σύλλογος Καστανιωτών Ευρυτανίας ο Άγιος Δημήτριος
Αριθμός Λογαριασμού 0026 0630 08 0100293867
IBAN Λογαριασμού GR3102606300000080100293867
Από το Δ.Σ.

ΠΛΑΣΤΗΡΙ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΓΟΥΡΙΠΩΤΗ
Πίτες Χωριάτικες
Παραδοσιακά Προϊόντα
Συνεχίζουμε την παράδοση!

Εργαστήριο - Κατάστημα:
2ο χλμ. Καρπενησίου - Προυσού
τηλ.: 22370 21000, 6979428562
Δεχόμαστε παραγγελίες

www.plastiri.gr, E-mail: info@plastiri.gr

ΤΑΞΙ
Νίκος Καραγεώργος
☎ 697 21 62 956

ΟΙΚΙΑ: 22370-21000

ΕΔΡΑ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

(Όσα μας είπατε, ή έτυχε να μάθουμε)

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

- Η οικογένεια του Στέφανου Κ. Γεωργόπουλου και της Μαρίας Παναγιωτακοπούλου, απέκτησε στην Αθήνα και το δεύτερο βλαστάρι της, επίσης άλλο ένα χαριτωμένο κοριτσάκι, στις 23/5/2020.
- Την 1η Απριλίου 2020 ήρθε στον κόσμο στην Αθήνα το πρώτο παιδί – αγόρι της οικογένειας Χρήστου Κερμεντζόγλου και Μάρας Δημητ. Ανδρεαδάκη.

Στους ευτυχείς γονείς και στις οικογένειές τους ευχόμαστε να τους ζήσουν, να είναι γερά και να τα καμαρώνουν όπως επιθυμούν!

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Στις 17 Μαρτίου 2020 έφυγε από κοντά μας η **Παρασκευή χήρα Μιλτιάδη Βαστάκη**, 71

ε τ ώ ν . Νοσηλεύόταν για ένα διάστημα στο Νοσοκομείο Καρπενησίου, ύστερα από επιδείνωση προηγούμενου προβλήματος υγείας που αντιμετώπιζε. Η κηδεία της έγινε την άλλη μέρα στην Καστανιά σε στενό οικογενειακό κύκλο λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας και με την παρουσία κάποιων συμπατριωτών μας. Η εκλιπούσα έκλεισε τον κύκλο των νυφών της Καστανιάς που κατάγονταν από τα Δολιανά. Πρώτη ήταν η αείμνηστη πεθερά της Αλεξάνδρα Χρ. Βαστάκη, δεύτερη η Παναγιώτα Υφαντοπούλου και τρίτη η αείμνηστη Παρασκευή. Η εκλιπούσα ήταν ιδιαίτερα αγαπητή για το ήθος, την κοινωνικότητα και για την αφοσίωσή της στην οικογένειά της, ιδιαίτερα στον αείμνηστο σύζυγό της Μιλτιάδη που για χρόνια υποβαλλόταν σε αιμοκάθαρση.

Στις οικογένειες των παιδιών της Αλεξάνδρας, Χρυσούλας και Χρήστου καθώς και στους λοιπούς συγγενείς ευχόμαστε να έχουν τη γλυκιά της ανάμνηση με υγεία και ο Κύριος να αναπαύει την ψυχή της.

- Στις 27 Μαρτίου έφυγε από κοντά μας νικημένη από “υποκείμενο” (σύμφωνα με τη σύγχρονη ορολογία) χρόνιο νόσημα η συμπατριώτισσά μας **Γεωργία Σπ. Ταρμπίκου**, χήρα Αιμιλίου Μαραγκού, ετών 79. Διέμενε στην Αγία Παρασκευή Αττικής. Η κηδεία της έγινε στις 29/3/2020 στην Καστανιά σε στενό οικογενειακό κύκλο, όπως επιβάλλουν οι συνθήκες που

βιώνουμε. Στις οικογένειες των θυγατέρων της Μαρίας και Ιωάννας, στις πονεμένες αδελφές

της Πηνελόπη, Λαμπρινή και Αικατερίνη και στους λοιπούς της συγγενείς εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια και ευχόμαστε να είναι αιωνία η μνήμη της κεκοιμημένης και να απολαύει πλέον την ανάπαυση εν σκηναίς δικαίων.

- Έφυγε στις 8/5/2020 από τη ζωή σε ηλικία 87 ετών η συμπατριώτισσά μας Βασιλική, χήρα Δημητρίου Αθ. Σιάτρα (το γένος Πρωίμου εκ Προυσού) από το Αγρίνιο, όπου διέμενε. Με τον αείμνηστο σύζυγό της εργάστηκαν σκληρά “πλάτη με πλάτη” επί δεκαετίες στο πασίγνωστο Ζαχαροπλαστείο τους στην τότε ονομαζόμενη πλατεία Μπέλλου και ήταν αγαπητοί από όλους τους Αγρινιώτες και λοιπούς πατριώτες. Ευτύχσαν να αποκτήσουν τρεις γιους: το Θανάση – γιατρό ενδοκρινολόγο, τον Κώστα – καθηγητή Δ.Ε. και τον Παναγιώτη – ελεύθερο επαγγελματία – ασφαλιστή, που μεγάλωσαν την οικογένεια στολίζοντάς την με ευγενέστατες νύφες και χαριτωμένα εγγόνια, που η θεια Βασιλική χάρηκε την ακούραστη αγάπη τους μέχρι τέλους. Η μεταστάσα ήταν αγνός άνθρωπος, αφοσιωμένη σύζυγος, στοργική μητέρα και γιαγιά, πρόσχαρη, ευγενέστατη και φιλόξενη πατριώτισσα.

Καλό σου ταξίδι, θεια-Βασιλική, καλή σου ανάπαυση, ας είναι αιωνία η μνήμη σου. Τα θερμά μας συλλυπητήρια στα παιδιά σου οικογενειακώς, την ευχή σου και τις συμβουλές σου να έχουν πάντα ως τα καλύτερα δώρα σου στη ζωή τους. Η εξόδιος ακολουθία έγινε στις 9/5/2020 στον Άγιο Γεώργιο του κοιμητηρίου Αγρινίου ώρα 17:00, σε στενό οικογενειακό κύκλο, όπως όριζαν οι έκτακτες καταστάσεις που βιώνουμε.

Από το οικογενειακό αρχείο του Παν. Δ. Σιάτρα.

Περίπου στα 1959 ή 1960, μάλλον κάπου στο Αγρίνιο. Η Βασιλική Δ. Σιάτρα σέρνει το χορό, την κρατά η αδελφή του συζύγου της Ευθυμία Παν. Παλαιού και ακολουθούν η Χρυσούλα Ευαγ. Παλαιού, σύζυγος Δημ. Μπαλά και η πεθερά της Ελένη. Η τελευταία κυρία μας είναι άγνωστη.

Σχόλιο: Ζαχ. Ζηνέλης

Στους συγγενείς των θανόντων απευθύνουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια, τους ευχόμαστε να έχουν υγεία, να τους θυμούνται και η μνήμη τους να είναι αιωνία.

Για το δρόμο λιβέντη μ'

(συνέχεια από τη σελ. 1)

την ίδια στο καβουρδιστήρι στο τζάκι, το δε καβούρδισμα ήταν για την γιαγιά μου πραγματική ιεροτελεστία....

Το σπίτι μας ήταν μες το δρόμο και όσοι περνούσαν από εκεί για τα χωράφια τους ή για άλλον σκοπό έλεγαν και μια καλημέρα στην γιαγιά κι αυτή προθυμότατα ήθελε να τους κεράσει. Άλλο τίποτε δεν είχε εκτός από τον καφέ που ώσπου να βράσει στην σπούρνη, περνούσε η ώρα και λέγανε και κάποια κουβέντα. Αν τώρα ο επισκέπτης ήταν πολύ βιαστικός, δεν έπρεπε να φύγει χωρίς τον καφέ του. Έστω και ξερόν, όπως τον έλεγε. Η γιαγιά τον ξεπροβόδιζε στην αυλή με το καφεκούτι στο χέρι, από εκείνα τα όμορφα διακοσμημένα μεταλλικά καφεκούτια και δεν τον άφηνε να φύγει, αν δεν του έβαζε μια κου-

ταλιά καφέ και αρκετή ζάχαρη στη χούφτα του, λέγοντάς του «για τον δρόμο, λιβέντη μ', πάρ' τον μην πάθεις τίποτε στο δρόμο». ...

Τι τα αναφέρω τώρα όλα αυτά; Μα, μου τα θύμισε η πανδημία. Οι καφετέριες δεν εξυπηρέτούσαν τους πελάτες τους εντός του καταστήματος, αλλά μόνο αυτούς που ήθελαν να πάρουν τον καφέ τους εκτός του καταστήματος, για τον δρόμο δηλαδή και για αυτό με μεγάλη πινακίδα ενημέρωναν το κοινό ότι σερβίρεται καφές «TAKE AWAY», δηλαδή πάρ' τον και φεύγα, μακριά δηλαδή από το κατάστημα.

Αυτό έκανε και η γιαγιά μου, μόνο που δεν ήξερε αγγλικά αλλά το 'λεγε ελληνικότατα, για το δρόμο, λιβέντη μ', πάρ' τον μη σε πονέσει η καρδιά σου!

Δημήτριος Ζηνέλης

Το βήμα του Προυσού

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟ ΚΑΤΣΑΜΠΑ

Η φιλόξενη εφημερίδα του Καστανιώτη μας δίνει την ευκαιρία να τιμήσουμε έναν ευεργέτη του χωριού μας αλλά και της πατρίδας μας, φέρνοντας στο φως της δημοσιότητας γνωστές αλλά και λιγότερο γνωστές πτυχές της διαδρομής του στο χρόνο.

Είναι πολύ σημαντικό να φέρνει κανείς στη μνήμη του και να τιμά τους ανθρώπους που πρόσφεραν στο σύνολο, πολύ δε περισσότερο όταν η αναφορά αυτή στη μνήμη δεν στέκεται εμπόδιο στην πρόοδο και στο καινούριο.

Από τη Νερομάνα ως την Πάτρα...

1893: Γέννηση του Χριστόφορου Α. Κατσάμπα στη Νερομάνα Αιτωλοακαρνανίας. Φοίτησε στο σχολείο του Προυσού “Αγαθίδειο”. Κι όταν μετά από χρόνια πέρασε και το είδε ερειπωμένο και εγκαταλειμμένο αποφάσισε να χτίσει το Κατσάμπειο Γυμνάσιο και το Κατσάμπειο Οικοτροφείο για δωρεάν διαμονή και διατροφή των φτωχών παιδιών της Ευρυτανίας, της Αιτωλοακαρνανίας και όχι μόνο...

1907-1911: Φοίτηση στην Εμπορική Σχολή Πατρών

1911-1918: Υπάλληλος στην εταιρεία του Πατρινού μεγαλέμπορα υφασμάτων Β. Μαραγκόπουλου.

1916-18: Γραμματέας του Συλλόγου Εμποροϋπαλλήλων Πάτρας.

1919: Ίδρυση της ομόρρυθμης Πατραϊκής Εμποροβιομηχανικής Εταιρείας με τους Στ. Στράτο, Α. Ζαφειρόπουλο και Τ. Εμμανουήλ. Ο Κατσάμπας γενικός διευθυντής.

1920: Μέλος του Συλλόγου Εισαγωγικού Εμπορίου Πατρών. Τα πρώτα κέρδη από το εμπόριο μαντιλιών, καλτσών και άλλων «ψιλικών».

1922-23: Μέλος της Επιτροπής Προσφύγων Πατρών.

1923-27: Γενικός γραμματέας του Εμπορικού Συλλόγου Εισαγωγικού Εμπορίου Πατρών.

1923: Ίδρυση ταπητουργίας, με Μικρασιάτες πρόσφυγες, στην Πάτρα. Οικοδόμηση του πρώτου κτιρίου, όπου στεγάζονται το ταπητουργείο, το καλτσοποιείο και το βαφείο, με κινητήρια δύναμη μικρή ατμομηχανή. Η πρώτη αυτή μηχανή θα τοποθετηθεί σε βιτρίνα της ΠΠ για να υπενθυμίζει το ξεκίνημα...

1926: Έναρξη λειτουργίας του κλωστηρίου στην Πάτρα με ειδικευμένο προσωπικό από τις κλωστοϋφαντουργίες του Πειραιά.

1927: Αγορά γερμανικού κλωστηρίου 100 ιστών και κινητήριας μηχανής 750 ίππων.

1928: Νέες εγκαταστάσεις με δυνατότητες διπλάσιας παραγωγής και έναρξη λειτουργίας του κλωστοϋφαντουργείου. Γάμος με τη Χρυσή Παπασπύρου (θ αποκτήσουν δύο κόρες κι ένα γιο).

1929 -1931: Μεγάλα χρέη της Πατραϊκής, αλλά η χρεοκοπία που προεξοφλούσαν μερικοί δεν επέρχεται. Η εταιρεία αντέχει.

1931: Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πατρών.

1963: Ως άλλη... αρχαιοελληνική εκκλησία ο ΣΕΒ τον Απρίλιο του 1963, επί προεδρίας Γ. Δράκου επέδωσε αρχαιοπρεπέστατο ψήφισμα στον Χρ. Κατσάμπα. Με αυτό ανακηρυσσόταν ισόβιος πρόεδρος του Συνδέσμου, δίπλα σε άλλους θρύλους της επιχειρηματικότητας όπως

ο Ανδ. Χατζηκυριάκος, Μποδοσάκης και Ευάγγ. Παπαστράτος. Επειδή αριστεύει ως βιομήχανος, είναι υπόδειγμα για τους ομοτέχνους του, θεράπων στην προκοπή της χώρας και επειδή διέπρεψε κατά τις περιόδους που ήταν πρόεδρος στο ΣΕΒ (1945,1947, 1950).

1969 : Μεσοσύσης της δικτατορίας ο Χρ. Κατσάμπας τιμάται με το πρώτο χρυσό μετάλλιο του ΣΕΒ σε ειδική τελετή. Το μετάλλιο της επιχειρηματικότητας, που καθιερώνεται από τότε με αφορμή τα πενήντα χρόνια της δράσης του. Στη μια όψη του νομίσματος εικονίζεται ο τροχός-σύμβολο της μηχανής από αρχαίο νόμισμα της Χαλκίδας. Στην άλλη απόσπασμα από την αρχαιοελληνική πραγματεία του Πλωτίνου Περί του καλού: «Πρέπει να συνηθίσουμε την ψυχή, πρώτα πρώτα να βλέπει τις ωραίες απασχολήσεις, ύστερα τα ωραία έργα, όχι εκείνα που κατασκευάζουν οι τέχνες, αλλά όσα κάνουν οι άνθρωποι, οι λεγόμενοι αγαθοί, και κατόπιν να βλέπει την ψυχή εκείνων, που έκαναν αυτά τα έργα».

1985: Ο ΣΕΒ, αμέσως μετά τον θάνατο του «Νέστορα» της βιομηχανίας, όπως αποκλήθηκε, όταν ανακηρυσσόταν ισόβιος πρόεδρος, καθιερώνει βραβεία με τ όνομά του. Για την καλύτερη ενημέρωση στα οικονομικά ζητήματα. Το 1986 απονέμεται στον Γιάννη Μαρίνο, διευθυντή τότε του «Οικονομικού Ταχυδρόμου».

Η αυτοβιογραφία του Χριστόφορου Κατσάμπα **«Αλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ τη δική μου...»**

«Όλην μου την ζωήν ειργάσθην με ζήλον και η μόνη παραίνεσις προς τους νέους είναι αυτή: Να αγαπάτε την εργασίαν σας»

Στις **12 Οκτωβρίου 1984** πέθανε ο άρχοντας της ελληνικής κλωστοϋφαντουργίας. Ο Χριστόφορος Κατσάμπας είχε συμπληρώσει πια τα 91 χρόνια. Έφυγε αθόρυβα, χωρίς τις συνήθειες επικήδειες ομιλίες. Ήταν άλλωστε η εποχή που ο γίγαντας της Πειραιϊκής- Πατραϊκής παραδιδόταν, μαζί με τις άλλες 127 επιχειρήσεις στον περίφημο Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων. Η δαιμονοποίηση της επιχειρηματικότητας και των παραδοσιακών εκπροσώπων της γνώριζε νέα άνθηση...

Το σύνθημά του: «Εστέ δούλοι της εργασίας για να μη γίνετε δούλοι των ανθρώπων...»

(συνέχεια στο επόμενο τεύχος, ξεδιπλώνοντας το πλούσιο αρχειακό υλικό της οικογένειας Γκούστα Γεώργιου, ανθρώπου που έζησε όσο κανείς άλλος από κοντά τον Κατσάμπα)

ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΡΟΥΣΙΩΤΩΝ ΦΛΩΡΟΥ ΚΑΙΤΗ

ΤΟ «ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ» ΣΤΟ ΔΕΡΜΑΤΟΡΕΜΑ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗΣ ΤΟ 1952 ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΥΣΟ ΠΟΥ ΤΕΡΜΑΤΙΣΤΗΚΕ ΣΤΟ ΧΑΝΙ ΜΠΑΛΤΑ

Το ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ στο Δερματόρεμα, κιάσκι - στεγαστρο και καταφύγιο για τους οδοιπόρους της Διαδρομής από το Γαύρο προς Προυσό, με πρωτοβουλία της Βασιλίσσας Φρειδερίκης μάλλον το 1953. Η μαρμαρίνη επιγραφή με τη χρονολογία έχει καταστραφεί. Περιλάμβανε δύο χώρους, έναν στα δεξιά για τους οδοιπόρους και έναν αριστερά είτε ως αποθήκη είτε για τα ζώα σε ώρες βροχής. Το προσκυνητάρι είναι μεταγενέστερη άτεχνη προσθήκη. Φωτογραφία: Ζαχ. Ζηνέλης.

Το 1952 η Βασίλισσα Φρειδερίκη είχε αποφασίσει να περιοδεύσει στην Ευρυτανία και να προσκυνήσει την Παναγία Προυσιώτισσα, την Αρχόντισσα Κυρά της Ρούμελης. Μόλις πριν λίγο καιρό είχε ηρεμήσει ο τόπος από την τραγωδία του Εμφυλίου και οι κάτοικοι είχαν επαναπατριστεί από τον αναγκαστικό ξεριζωμό - από τα χωριά μας είχαν κατεβεί κυρίως στα χαμηλά χωριά του Θέρμου και σε άλλα κοινά του Αγρινίου - όμως οι πληγές πονούσαν ακόμη και ποτέ δεν έπαψαν να πονούν. Τα ταξίδια της αυτά η Βασίλισσα τα θεωρούσε καθήκον και ευκαιρία για την τόνωση του Εθνικού φρονήματος των υπηκόων της. Ταυτόχρονα η Βασίλισσα επαινούσε τους κατοίκους για την προσφορά τους στους Εθνικούς Αγώνες της προηγούμενης κρίσιμης δεκαετίας, άκουγε τα ζωτικά προβλήματά τους, υπόσχονταν ή εισηγείτο σε αρμόδιους Φορείς τη λύση τους, και ως επιβράβευση τοποθετούσε «καλά παιδιά» που της πρότειναν έμπιστοι άνθρωποι της σε Τεχνικές Σχολές με άριστες προοπτικές για τα χρόνια εκείνα επαγγελματικής αποκατάστασης ή και απευθείας σε Δημόσιες θέσεις. Δεν ήταν η πρώτη φορά που ερχόταν στην Ευρυτανία, αλλά τότε είχε φτάσει μόνο μέχρι το Καρπενήσι. Στο βιβλίο που αναφέρουμε στα επόμενα, βρίσκουμε την πληροφορία:

«Στις 16 Φεβρουαρίου του 1949, η Φρειδερίκη, αυτή τη φορά μαζί με τον Παύλο, επισκέπτεται το χιονοσκεπαστο Καρπενήσι. Μάλιστα, το τζιπ οδηγεί ο ίδιος ο Βασιλιάς. Ένα ενδιαφέρον στοιχείο εδώ είναι ότι κατά τη διαδρομή η πομπή θα πέσει πάνω σε σορούς φονευθέντων ανδρών του Δημοκρατικού Στρατού. Διαβάζουμε: «Ωρα 11.00, Άφιξις εις Τυμφρηστόν όπου επέρασαν αλυσσίδας εις τους τροχούς των jeep. Η διαδρομή από εκεί έως το Καρπενήσι ήτο τρομερά εντυπωσιακή διότι η ακολουθία διήρχετο διά μέσου χιόνος η οποία κατά τόπους έφθανε τα 3 μέτρα, ενώ πτώματα συμμοριτών ακόμη εκεί- τοντο εις τας πλαγιάς των βουνών».

(Είχε προηγηθεί η επίθεση των ανταρτών του ΔΣΕ κατά του Καρπενήσιου, τη νύχτα της 19ης προς την 20η Ιανουαρίου που πέτυχαν το σκοπό τους το πρωί της 21ης. Το Καρπενήσι παρέμεινε ανταρτοκρατούμενο μέχρι τις

8 Φεβρουαρίου, οπότε τη νύκτα που ακολούθησε, οι αντάρτες το εγκατέλειψαν, αφού σκόρπισαν μπόλικο θάνατο και το λεηλάτησαν μέχρι βελόνας.)

Σε τούτη την περιοδεία η Βασίλισσα Φρειδερίκη έφτασε χωρίς τον Βασιλιά, μόνο με τη συνοδεία της με αυτοκίνητα στο Γαύρο, που απέχει από το Καρπενήσι 13 χιλμ. Επιθυμία της ήταν να φτάσει στο Μοναστήρι του Προυσού - άλλα 20 χιλιόμετρα δύσκολης ημιονικής οδού και να προσκυνήσει τη θαυματουργή Εικόνας της Παναγίας Προυσιωτίσσης. Σήμερα η αντίστοιχη απόσταση του αμαξωτού δρόμου Γαύρου - Προυσού με τις ευθείες του διελύσεις μέσα από τα βράχια είναι περίπου 16 χλμ. Τότε, όμως, απαιτούνταν τουλάχιστον 5 ώρες για την οδοιπορία αυτή, χωρίς άσκοπες χρονοτριβές.

Όπως θυμάται ο Τάκης (Παναγιώτης) Αθ. Μπαλτάς από το Χάνι Μπαλτά, επικεφαλής της συνοδείας της ως κυρία των Τιμών ήταν κάποια κυρία Ξύδη. Την κυρία αυτή μετέφερε με το μουλάρι της οικογένειας ο αδελφός του Ανδρέας. Η κυρία των Τιμών μεταξύ των άλλων καθηκόντων της - όπως όλες όσες διέτελεσαν κατά καιρούς στο αξίωμα αυτό - σημείωνε στο τέλος της ημέρας τα πεπραγμένα της με κάθε λεπτομέρεια. Κάποιες από τις σημειώσεις αυτές των εκάστοτε Κυριών των Τιμών αποτέλεσαν Βασική πηγή του βιβλίου: «Ημερολόγιο Βασιλίσσας Φρειδερίκης 1938-1967»: Μια φωτογραφική διαδρομή στη ζωή της Βασιλίσσας Φρειδερίκης από τις εκδόσεις Καπόν, σε επιμέλεια Κ.Μ. Σταματόπουλου, τόμοι Ι, ΙΙ, ΙΙΙ. 2019. Βέβαια στη συνοδεία της στην Ευρυτανία προστέθηκαν και άλλοι αξιωματούχοι, όπως

ο Βουλευτής Χρυσόστομος Καραπιπέρης, ο Νομάρχης και αξιωματικοί του Στρατού και της Χωροφυλακής για την Ασφάλεια.

Στον οικισμό του Γαύρου, που ήταν το τέλος του αμαξωτού δρόμου, περίμεναν τη βασιλική αποστολή επίλεκτοι αγωγιάτες με τα μουλάρια τους για τη μεταφορά στο Μοναστήρι της Προυσιώτισσας. Από την Καστανιά είχε σταλεί και ο Βαγγέλης Αθ. Βαστάκης, «καθαρόαιμος», δηλαδή αποκλειστικά επαγγελματίας αγωγιάτης. Από το Γαύρο ως το Χάνι Μπαλτά που κατέλυσε τελικά η Βασίλισσα πολλοί κάτοικοι των γύρω χωριών είχαν κατεβεί στον «κεντρικό δρόμο» και επευφημούσαν τη Βασίλισσα, ενώ νεαρές κοπέλες την έβαιναν με ροδοπέταλα. Ο Πάνος Ευαγ. Βαστάκης θυμάται πως συμμετείχε και από την Καστανιά η αείμνηστη Βασιλική Νικ. Παλαιού. Ο δρόμος μετά το Γαύρο ως το Δερματόρεμα δεν είχε διανοικτεί ως αμαξωτός, πάντα, όμως, στη σημερινή του διαδρομή. Ήταν κακοτράχαλος μουλαρόδρομος, ακόμη από τη δεκαετία 1880 - 90 που ανοίχτηκε ο βράχος στο στενό πέρασμα Κλειδί, αν και ήταν η βασική οδός επικοινωνίας όλων των μετά το Γαύρο χωριών.

Σύμφωνα με τον Τάκη Αθ. Μπαλτά «πρέπει να ήταν Ιούνιος μήνας, μάλλον το 1952». Στη θέση Δερματόρεμα έγινε υποχρεωτική μεγάλη στάση για μια πρώτη ανάσα και ανασύνταξη. Ως εδώ ο δρόμος ήταν κάπως ομαλότερος, χωρίς πολλά ανεβοκατεβάσματα, εκτός από την Καρίτσα, πήγαινε, όπως και τώρα, παράλληλα στην κοίτη του Καρπενησιώτη. Ουσιαστικά από την

πριν 17 χρόνια το 1934).

Στη θέση αυτή, στο βάθος της ρεματιάς υπήρχε ένα πλάτωμα και γύρω του πολλά πλατάνια που πρόσφεραν πλούσιο ίσκιο για το καλοκαίρι. Εδώ γινόταν παραδοσιακή στάση των οδοιπόρων, ενώ από τις 15 ως τις 23 Αυγούστου κάθε χρόνο που οι πολυπληθείς προσκυνητές πηγαινοερχόντουσαν στο Μοναστήρι, γινόταν πανηγύρι με πολλά πρόχειρα μαγαζάκια που οι οδοιπόροι έβρισκαν ψητό κρέας να τονωθούν, δροσερό νερό και καφέ. Υπήρχε και εικόνισμα της Προυσιώτισσας στο σημείο αυτό. Ο δρόμος στη συνέχεια ανέβαινε στο απέναντι βουνό με στροφές και διακλαδιζόταν δεξιά ανηφορικά για το χωριό Δερμάτι, ενώ ευθεία και κατηφορικά πήγαινε για τη γέφυρα στα Διπώταμα, Χάνι Μπαλτά - Προυσό και τα γύρω χωριά.

Στο Δερματόρεμα από τα παλιότερα χρόνια της ειρήνης κατέβαινε ο Δερματιώτης Νίκος Γρούμπας και σε πρόχειρο στέγαστρο κυρίως με πλατανόκλαδα που έφτιαχνε κάθε χρόνο, έκανε καφέδες στους περαστικούς.

Εδώ, λοιπόν, εκ μέρους των Προέδρων την πρώτη προσφώνηση για την υποδοχή της «Μεγαλειοτάτης» έκανε ο Πρόεδρος της Καστανιάς Παναγιώτης Ανδρ. Κουτρούμπας, πιστός εθνικόφρονας, όπως άρμοζε. Ο μαγαζάτορας και Πρόεδρος του Δερματιού βρήκε την ευκαιρία να παραπονεθεί στη Βασίλισσα για το κυνήγημα που γινόταν από αγροφύλακες και δασικούς υπαλλήλους στους κτηνοτρόφους συμπατριώτες του με την απαγόρευση βοσκής των γιδιών σε ελατοδάση και ζήτησε την κατανόηση του Κράτους, αφού χω-

Καστανιώτες στο Δερματόρεμα, περίπου 1965. Αγωγιάτες: 1. Ηλίας Δαλακώστας 2. Σπύρος Δεληκωστόπουλος. 3. Βαγγέλης Βαστάκης. 4. Παναγ. Αθ. Δαλακώστας. Ταξιδευόντες: 5. Τασία Αριστ. Κουτρούμπα. 6. Παρασκευή Ι. Λωρίδα. 7. Μαρία Στ. Γεωργοπούλου - Κρίκου. 8 Φρόσω Τσιάμη - Μπαλαγιάννη (δασκάλα). 9. Χρυσούλα Ν. Πέχα - Λάζου. 10. Άγνωστη. 11. Αθανάσιος Ν. Παλαιός. 12. Ιωάννης Αθ. Μπαλαγιάννης, (δάσκαλος). 13 Δημήτρης Αριστ. Κουτρούμπας. 14 Μαρία Κ. Λάζου. 15. Κώστας Σ. Λάζος (δάσκαλος). 16. Κατερίνα Σ. Λάζου. 17. Σεραφείμ Κ. Λάζος. Από το αρχείο του Θανάση Παλαιού. Επεξεργασία: Ζαχ. Ζηνέλης

όλη διαδρομή ήταν μόνο το πρώτο κομμάτι, η «προθέρμανση», το ευκολότερο. Εδώ είχαν μαζευτεί για να υποδεχτούν τη Βασίλισσα και τη συνοδεία της οι νεοεκλεγμένοι Πρόεδροι των χωριών της περιοχής και πολλοί ακόμη κάτοικοι και να τη συνοδεύσουν στην πορεία της. (Οι εκλογές είχαν γίνει στις 15 Απριλίου 1951, ενώ οι προηγούμενες, λόγω των καταστάσεων,

ρίς τα λιγοστά γίδια τους δε θα μπορούσαν να ζήσουν εκεί στα δύσβατα μέρη. Ήδη η αποστολή είχε καθυστερήσει σημαντικά ενώ η Βασίλισσα δυσκολευόταν να κρύψει το φόβο της από την αγριότητα του τοπίου που βρισκόταν καθώς μάλιστα αναλογιζόταν πού ακόμη χειρότερα έπρεπε να φτάσει. Αλλιώς φανταζόταν το ταξίδι αυτό και αλλιώς το έβλεπε... Τότε και οι συγκεντρωθέντες

ΤΟ «ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ» ΣΤΟ ΔΕΡΜΑΤΟΡΕΜΑ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗΣ ΤΟ 1952 ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΥΣΟ ΠΟΥ ΤΕΡΜΑΤΙΣΤΗΚΕ ΣΤΟ ΧΑΝΙ ΜΠΑΛΤΑ

← Πρόεδροι, προσυνεννοημένοι, βρήκαν την ευκαιρία - αφού στη βράση κολλάει το σίδερο - να πουν στη Βασίλισσα: -*Βλέπετε τι τραβάμε και μεις που κάθε μέρα είμαστε αναγκασμένοι να περνάμε στα μέρη τούτα, με χιόνια και βροχή και να μην έχουμε ένα σημείο να τρυπώσουμε για λίγο.*

Είπαν το άμεσο πρακτικό αίτημα - κάλλιο πέντε και στο χέρι - εξάλλου η κατασκευή αμαξωτού δρόμου για τα δεδομένα της εποχής ήταν ακόμη όνειρο θερινής νυκτός.

Η Φρειδερίκη άκουσε με κατανόηση το αίτημα και υποσχέθηκε την πραγματοποίησή του, το οποίο το αμέσως επόμενο διάστημα, ως τον άλλο χρόνο ήταν έτοιμο. Μάλιστα, κατά το πρέπον, τοποθετήθηκε μαρμάρινη επιγραφή που ανέφερε το χορηγό του έργου "ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ" και τη χρονολογία του (1953). Βέβαια δεν ήταν προσωπική της δωρεά, αλλά της *Βασιλικής Πρόνοιας* που δεν ήταν μεν κρατικός οργανισμός, είχε, όμως, σημαντική υποστήριξη με νομικές πράξεις και χρηματοδότηση μέσω έμμεσης φορολογίας και άλλων πόρων. Πράγματι ο χώρος αυτός στα επόμενα χρόνια αποτέλεσε σημείο αναφοράς. Αποδείχτηκε χρηστικός σταθμός και καταφύγιο για τους πολυπληθείς οδοιπόρους των χωριών και τους προσκυνητές από και προς την Προυσιώτισσα, όπως το οραματίστηκαν αυτοί που το ζήτησαν. Και στα υπόλοιπα χρόνια της δεκαετίας του '50 και για όλη τη δεκαετία του 60, ώσπου ο κατασκευαζόμενος αμαξωτός δρόμος να δώσει δυνατότητα ασφαλούς και σταθερής διέλευσης οχημάτων και μετά τα Διπτόταμα, το κτίριο - στέγαστρο στο Δερματόρρεμα ήταν η αφετηρία και το τέρμα των ταξιδιωτών της περιοχής, η στάση των λεωφορείων του ΚΤΕΛ και των ταξί. Η κατασκευή της γέφυρας ανατολικότερα άφησε στο περιθώριο και τη φθορά του χρόνου το Βασιλικό στέγαστρο, που όμως σώζεται μέχρι σήμερα, παρά την εγκατάλειψη και την καταστροφική μανία κάποιων.

Άτυπος, (ποιος έλεγχε τότε τους τύπους;) αλλά σταθερός καταστηματοάρχης ήταν ο Δερματιώτης Νίκος Γρούμπας με τη χαρακτηριστική μεγάλη μουστάκα του - με περιστασιακούς βοηθούς μέλη της πολυμελούς οικογένειάς του, στα τελευταία χρόνια την κόρη του Γιαννούλα, ιδίως τα καλοκαίρια στον ίσκιο των πλατάνων που ξεκουράζονταν ή έπαιρναν δυνάμεις οι αγωγιάτες και ταξιδευτές στα πρόχειρα τραπέζια. Εκτός από τους καφέδες ή το τσάι που προσέφερε, με τη συνοδεία κάποιου πρόχειρου μεζέ, συνήθως της ντόπιας φέτας, πολλοί μόνιμοι κάτοικοι των χωριών μας, που δεν είχαν βγει ποτέ έξω από το χώρο τους, εκεί πρωτοδοκίμασαν τη γεύση της μπίρας, με αποτέλεσμα να πάθουν

σιγά - σιγά να προτιμούν το

δικό τους πολύκοπο κρασί!

Η μπίρα πίνεται κρύα και ο μπαρμπα Νίκος είχε το "ψυγείο" του που ήταν μια

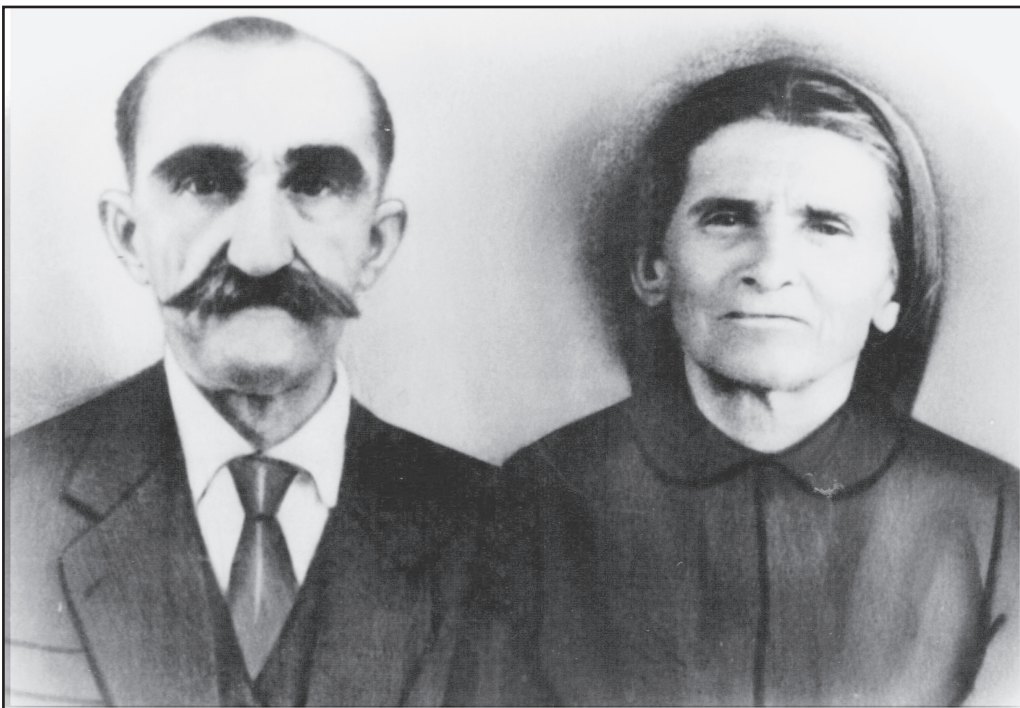
λιμνούλα από το λιγοστό νερό που έτρεχε το καλοκαίρι στο ρέμα, στην κουφάλα του πλατάνου κάτω μέσα στην σκιερή κοίτη του ρέματος. Μάλιστα συχνωρώταγε εις επήκοον των πελατών τη βοηθό του και κόρη του σερβιτόρα Γιαννούλα κάθε φορά που την

Μπαλτά, άλλος υποχρεωτικός σταθμός μετά την κατακόρυφη ανηφόρα. Στο δύσκολο ανέβασμα πριν το Χάνι η Βασίλισσα φοβισμένη κατέβηκε από το μουλάρι και άρχισε το περπάτημα. Όμως τα παπούτσια της δεν ήταν για τέτοιους δρόμους και σε λίγα μέτρα το ένα τακούνι ξεκόλλησε. Η ώρα πέρασε, οπότε οι υπεύθυνοι έκριναν για λόγους ασφαλείας πως έπρεπε υποχρεωτικά

περιθώριο, παραμελημένο μεν αλλά καλοστεκούμενο κτίριο του ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ στο Δερματόρρεμα. Κάποιοι μικρόνοες κατά τη Μεταπολίτευση, μόλις οι συνθήκες έδειχναν πως δεν υπάρχει καμιά προοπτική επιστροφής στο παλιότερο πολιτειακό καθεστώς, έσπευσαν, πλέον εκ του ασφαλούς, και έσπασαν τη μαρμάρινη επιγραφή για να μη θυμίζει σε τίποτα το πέρασμα

μέχρι να έρθει ο κασάπης από το Καρπενήσι να τα πάρει. Φαντάζεσαι τον κόπο του μέχρι να τα κατεβάσει από το χωριό - μπουλούκι ολόκληρο - μέχρις εκεί και την αγωνία του μην του ξεφύγει κανένα. Κατσίκια ήταν αυτά. Δεν ξέρουν από ίσιο δρόμο. Και έτσι ελπίζω να συγκωρήσεις αυτή του την παρατυπία.

Νίκος Ζ. Ζηνέλης: Η γιαγιά μου Ελένη Ντούρου, γένος Γρούμπα, σε κάποια αναφορά στα παλιά χρόνια προς εμένα τον εγγονό της, θυμάμαι να αναφέρει ότι πήγε και αυτή στην υποδοχή της Βασίλισσας και όταν εκείνη ευχήθηκε στις κοπέλες να καλοπαντρευτούν, δεν έχασε την ευκαιρία και σαν διαμαρτυρία ζήτησε από τη Βασίλισσα να καταργηθεί ο νόμος που υποχρέωνε σε απόδοση προίκας τα κορίτσια και δυσχεραίνε τα φτωχά κορίτσια να παντρευτούν και πολλά εξαιτίας του νόμου έμεναν ανύπαντρα. «*Πώς εμείς τα φτωχά κορίτσια θα παντρευτούμε με αυτό το νόμο, ποιο καλό παλικάρι θα μας πάρει χωρίς προίκα*» νομίζω είχε πει. Η αφορμή της συζήτησης μπορεί να ήταν η ενασχόλησή της στα νιάτα της με τη ραφτική και η κατασκευή νυφικού φορέματος, το οποίο βοήθησε να παντρευτούν τρεις νέες. "Ήταν μεγάλη η γιαγιά τότε και δεν διέκοπτα τον ειρμό της. Όμως φαίνεται πως στα νιάτα της ήταν σωστή φεμινίστρια!

Νίκος Κ. Γρούμπας και η σύζυγός του Αθηνά, το γένος Τραστελή, από το Δερμάτι. Ο μπαρμπα-Νίκος ήταν το πρόσωπο που έδεσε τη ζωή του με την παρουσία του και την εξυπηρέτηση του κόσμου στο Δερματόρρεμα. Απεβίωσε το 1982 σε ηλικία 91 ετών. Τη φωτογραφία πρόσφερε ο εγγονός του Παναγ. Αλεξ. Γρούμπας. Σχόλιο: Ζαχ. Ζηνέλης

έστελνε να πάρει μπίρες για τους πελάτες: - *Δεν πιστεύω να άφησες την πόρτα του ψυγείου ανοιχτή*!"

Σε μια άλλη περίπτωση κάποιος από τους μηχανικούς που κατασκεύαζαν τον αμαξωτό δρόμο ήρθαν κάποτε πελάτες του. Ήπιαν τους καφέδες, πήραν και μεζέδες αλλά ο λογαριασμός τους φάνηκε πολύς. Στην απορία τους γιατί τόσο ακριβά, ο μπαρμπα-Νίκος τους είπε: -*Έχει και χαρτόσημο!*

Μια άλλη φορά ένας πελάτης έξαλλος άρχισε να απειλεί τον Γρούμπα επειδή στον καφέ του είχε βρει μια μύγα! Εκείνος ψυχραιμότατος τον έβαλε στη θέση του: -*Αν είχες βρει καμιά λίρα θα φώναζες έτσι;*

Χαρακτηριστικός τύπος του τόπου και της εποχής με την πελώρια μουστάκα του, κάποτε προξένισε το ενδιαφέρον σε κάποια δημοσιογράφο, όπως εκείνη του δήλωσε, που μάλιστα του ζήτησε να ποζάρει να τον φωτογραφήσει! Ο μπαρμπα - Νίκος δεν της χάλασε το κατήρι, όμως αμέσως μετά με θάρρος και αυθορμητισμό της ζήτησε πενήντα δραχμές για τον κόπο και τα "δικαιώματά" του!

Επανερχόμαστε στο ταξίδι της Φρειδερίκης, που είχε στόχο, όπως είπαμε, να προσκυνήσει την Προυσιώτισσα και να διανυκτερεύσει στο Μοναστήρι της. Υπήρξε ήδη σημαντική αργοπορία στο Δερματόρρεμα, η διαδρομή αποδείχτηκε δύσκολη για τη Μεγαλειοτάτη, πριν το Χάνι

να διανυκτερεύσουν εκεί. Ο φιλόξενος χανιτζής Θανάσης Μπαλτάς, έβαλε όλη την οικογένειά του να φιλοξενησει με τον καλύτερο τρόπο τη Βασίλισσα, και καθώς ήταν πολυτεχνίτης, δε δυσκολεύτηκε να επιδιορθώσει το βασιλικό παπούτσι. Τα θυμάται όλα αυτά πολύ καλά ο γιος του Τάκης, εικοσάχρονος τότε. Ένα μέλος της βασιλικής συνοδείας, αφού δε χωρούσαν όλοι στα Μπαλτέικα, συνέχισε την πορεία και έφτασε στο Μοναστήρι, όπου και διανυκτέρευσε. Εκεί ο Ηγούμενος Γερμανός που περίμενε για διανυκτέρευση ολόκληρη τη βασιλική πομπή, στενοχωρήθηκε από τη δυσκολία που προέκυψε καθώς και από την ανακοίνωση των αρμοδίων πως το πρόγραμμα τροποποιείται αναγκαστικά και δυστυχώς η Μεγαλειοτάτη

δεν είναι δυνατόν, λόγω και άλλων υποχρεώσεων της, να έλθει αυτή τη φορά να προσκυνήσει την Παναγία. Αμέσως ο Ηγούμενος αποφάσισε κάτι μοναδικό, που μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις πολεμικών καταστάσεων είχε συμβεί στο παρελθόν και σε περιπτώσεις επιδημιών, να οργανώσει ειδική πομπή, να πάρει την Ιερή Εικόνα και πρωί πρωί να είναι στο Χάνι Μπαλτά, όπου και η Βασίλισσα έκπληκτη και με μεγάλη ικανοποίηση προσκύνησε την Προυσιώτισσα.

Αντί να πάει η Βασίλισσα στην Παναγία, πήγε η Παναγία στη Βασίλισσα!

Όλα αυτά, λοιπόν, μας τα θυμίζει το ευρισκόμενο στο

της Βασίλισσας Φρειδερίκης από εκεί.

Εδώ, ως επίλογο, θυμούμαστε μια σχετική με το θέμα μας εξομολόγηση του Κωνσταντίνου Τσάτσου, του πρώτου συνταγματικά εκλεγμένου (μετά τον προσωρινό Μιχαήλ Στασινόπουλο) Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας (1975 -1980): Όταν ανέλαβε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ξεναγήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο από το προσωπικό. Κάποια στιγμή έπεσαν πάνω σε κάποια κειμήλια που σχετίζονταν με τη μοναρχία. «*Αυτά, κύριε Πρόεδρε, θα τα κρύψουμε*», του είπε κάποιος. «*Όχι*», απάντησε ο Κ. Τσάτσος, για να διευκρινίσει αμέσως μετά: «*Οι λαοί μπορούν να αλλάζουν κυβερνήσεις, ακόμα και πολιτεύματα. Δεν μπορούν όμως να αλλάξουν την Ιστορία τους*».

28/4/2020, Ζαχαρίας Ζηνέλης

ΥΓ: Μετά την ανάρτηση στο Facebook, προέκυψαν συμπληρωματικές πληροφορίες.

Πάνος Τριχιός (Δερμάτι): Το στέγαστρο της Βασίλισσας, αγαπητέ Ζαχαρία, εκτός από την καταστροφή της μαρμάρινης πλάκας, υπέστη και άλλες παρεμβάσεις, όμως σύμφωνες, τούτη τη φορά, με το σκοπό για τον οποίο κατασκευάστηκε. Ανάμεσα στις δύο κολόνες και τους τοίχους διακρίνονται πέτρες που φράζουν το άνοιγμα. Γιατί; Είναι ένας πρόχειρος φράκτης που έφτιαξε ο αείμνηστος πατέρας μου για να φυλάξει τα κατσίκια εκεί

Μαίρη Σπύρου Βαστάκη: Η μητέρα μου Καλλίτσα Βαστάκη βρισκόταν στο Χάνι Μπαλτά όταν έφθασε η Βασίλισσα με την ακολουθία της.

Εκεί παραβρεθήκαν αρκετοί νέοι και νέες με ό,τι καλύτερο μπορούσαν να φορέσουν για να την καλωσορίσουν. Έγινε η υποδοχή με χαμόγελα, ευχές και τα σχετικά με τον μακρινό και φτωχό τόπο και τις ανάγκες των νέων ανθρώπων. Όλοι περίμεναν τη Βασίλισσα να μιλήσει.

Η Βασίλισσα Φρειδερίκη έριξε μια ματιά γύρω της και με χαμόγελο είπε: Εγώ βλέπω νέους και νέες εμφανίσιμους με ωραία ρούχα... που δεν ανταποκρίνονται σε αυτά που ισχυρίζεσθε για ανέχεια και δυσκολίες...

-Εεε για να σας υποδεχτούν τα φόρεσάν, Μεγαλειοτάτη !!!!

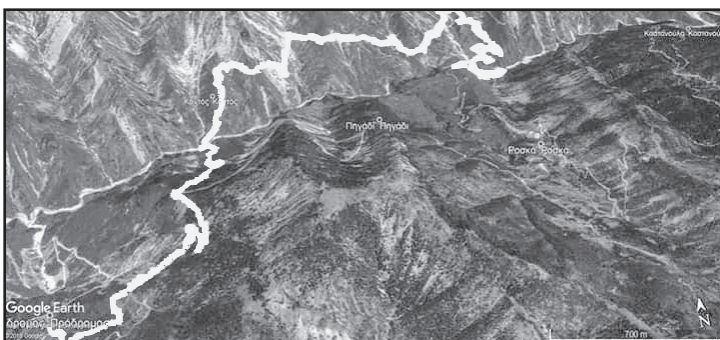
Ντρέπονταν να εμφανιστούνκτλ.

Απ'ό,τι ξέρω έγινε νονά σε κάποια παιδιά.

Πηνελόπη Γ. Ζηνέλη, Λάζου: Στο Δερματόρρεμα είχε πάει και ο πατέρας μας για τη Βασίλισσα. Όταν είχε κατεβεί από το μουλάρι, κάποιος από τους αγωγιάτες που ήξεραν πως ο πατέρας μου ήταν τσαγκάρης τον σύστησε στη συνοδεία της και του ζήτησαν να δει το παπούτσι της Βασίλισσας που είχε πρόβλημα. Ο πατέρας μου είχε σύνεργα μαζί του αλλά με μία πέτρα προσπάθησε να το καρφώσει. Ως φαίνεται δεν κράτησε πολύ, γι' αυτό και στο Χάνι χρειάστηκε να το ξαναδεί ο Μπαλτάς.

Το βήμα του « Ε.Ο.Σ. ΠΑΝΤΑΒΡΕΧΕΙ »

Φίλες και φίλοι, αγαπητά μέλη του συλλόγου μας σας ευχόμαστε καλό καλοκαίρι.

Όπως καταλαβαίνετε το φετινό καλοκαίρι είναι και θα είναι διαφορετικό από τα περασμένα, χωρίς μαζικές εκδηλώσεις, τραπέζια και χορούς, κρατάμε αποστάσεις προσέχουμε για να είμαστε όλοι του χρόνου ξανά μαζί.

Ο Σύλλογος μας συνεχίζει την καταγραφή, σήμανση και διάνοιξη μονοπατιών με πρώτη προτεραιότητα το Εθνικό μονοπάτι 11 (Αραποκέφαλα, Προυσός, Τόρνος, Καστανιά, Πρόδρομος, Κοντίβα, Δολιανά, Πανταβρέχει, Μεγάλο Χωριό, Κλαυσί, Καρπενήσι όπου βρίσκεται το Ευρωπαϊκό μονοπάτι Ε4), ένα μονοπάτι που πιστεύουμε ότι θα δώσει ώθηση στον τόπο μας.

Αυτό που μας ευχαριστεί ιδιαίτερα είναι ότι μέσα από όλη αυτή την προσπάθεια του συλλόγου των λίγων ετών από την ίδρυση του φαίνεται να έχει κάποια απήχηση στους ανθρώπους που είναι λάτρεις του βουνού μιας και όλο και ποιο πολλοί μας ζητούν πληροφορίες για την περιοχή.

Για όποια εκδήλωση που τυχόν πραγματοποιηθεί θα σας ενημερώνουμε με μήνυμα και ανακοινώσεις στα καταστήματα των Χωριών.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
Βασίλης Ντέκας

• **Πωλούνται οικόπεδα στην τοποθεσία Λακκώματα (πλησίον τοποθεσίας Προφήτη Ηλία). Πληροφορίες Γεωργιπούλου Ντίνα του Ευσταθίου. τηλ:210 6840829 / 6982130454**

• **Ο Ηλίας Δεληκωστόπουλος του Ηλία πωλεί σπίτι πέτρινο 40τ.μ., πλήρως επιπλωμένο και εξοπλισμένο (σκεύη, συσκευές, οικοσκευή, κουζίνα, ιματιοθήκη κλπ.), πλησίον της Εκκλησίας της Παναγίας, στην Καστανιά Προυσού Ευρυτανίας. Τηλέφωνο επικοινωνίας: 6979-738323**

• **Πωλείται οικοδομήσιμο οικόπεδο 714,83 τ.μ. στην Καστανιά, στη θέση "Ταράτσα". Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 210 7017219 & 6932782865**

ΜΠΩΚΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛ. 33, ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ • Τ.Κ.: 173 42, ΑΘΗΝΑ
Τ.: 210.99.26.820 • 210.93.50.446 Φ.: 210.99.26.820 Κ.: 6944.581.167
e-mail: artelia_tld@yahoo.gr

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΤΟΡΝΟΥ

Εορτασμός για την Αγία Τριάδα

Της Αγίας Τριάδος έγινε αρτοκλασία τηρώντας τα μέτρα ασφαλείας.

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο Αδελφότητας των Απανταχού Τορνωτών "Η Μεγάλη Βρύση"

Μάρκος Απόστολος του Νικολάου, Πρόεδρος
Αλαμπασύνης Χρήστος του Δημητρίου, Αντιπρόεδρος
Ρισβιάς Κωνσταντίνος του Αναστασίου, Υπεύθυνος Νεολαίας και Δημοσίων Σχέσεων
Μπούτας Αθανάσιος του Θεόδωρου, Ταμίας
Σιάτρας Αλέξανδρος του Αποστόλου, Γενικός Γραμματέας
Αλαμπασύνης Δημήτριος του Παναγιώτη, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας
Παλαίος Χρήστος του Ηλία, Μέλος
Αλαμπασύνης Γεωργία του Παναγιώτη, Μέλος
Κουτσοδήμας Γεώργιος του Νικολάου, Ανα-

πληρωματικό Μέλος
Μάρκος Χρυσόστομος του Βασιλείου, Αναπληρωματικό Μέλος
Μάρκος Σπυρίδων του Βασιλείου, Αναπληρωματικό Μέλος
Εξελεγκτική επιτροπή
Κωνσταντόπουλος Αθανάσιος του Γεωργίου
Λαζούρας Ιωάννης του Χρήστου
Κουτσοδήμας Δημήτριος του Χριστοφόρου

Κοινωνικά

Θάνατοι:

Σε ηλικία 47 έφυγε ο συγχωριανός μας Λαζούρας Κωσταντίνος του Χρήστου στις 08/04/2020. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του!

Επιμέλεια ύλης: Κωνσταντίνος Νικολάου Τσιαχρής.

Η Πρώτη φορά που το λεωφορείο του Λάκη εγκαινίασε την πλατεία του χωριού

1976, πρώτες μέρες του Αυγούστου που ο αμαξωτός δρόμος Προυσού – Καστανιάς έφθασε στο κέντρο του χωριού και ενώθηκε με την ήδη διαμορφωμένη (με το τσαπί και τα μουλάρια) ως τότε πλατεία. Σε όλη τη διαδρομή ως εκεί, στο τέλος κάθε μέρας εργασιών ο αείμνηστος Χριστόφορος Κουτρούμπας (Λάκης) με το λεωφορείο του, υπερβάλλοντας τις δυνάμεις του, “εγκαινίαζε” το νέο δρόμο με το λεωφορείο του.

Εκείνη τη μέρα για πρώτη φορά το λεωφορείο πάτησε στην πλατεία. Όλοι έσπευσαν να φωτογραφηθούν, ήταν ιστορική η μέρα. Κάποιος ανώνυμος πήρε τη φωτογραφία, που κατείχε ο αείμνηστος Αποστόλης Κουτρούμπας και μας εμπιστεύθηκε η κόρη του Χρυσούλα. Στους 27 φωτογραφηθέντες – όλοι άνδρες – μόνο 6 σήμερα βρίσκονται στη ζωή.

Ο παρών τότε δάσκαλος του χωριού Χριστόφορος Ζηνέλης θυμάται.

«Πρέπει να ήταν στις 6 Αυγούστου, Παρασκευή, του Σωτήρος. Στις 26 Ιουλίου, της Αγίας Παρασκευής, ο δρόμος, με το λεωφορείο πίσω του στο βράδυ κάθε μέρας, έφτασε στον Άγιο Δημήτριο και μπήκε στα Λακκώματα. Μετά από εκεί, από τα Λακκώματα και μέχρι την πλατεία σε πρώτη φάση, άρχισαν να παρουσιάζονται εμπόδια και πολλές αντιρρήσεις από “θιγόμενους” ιδιοκτήτες που ήθελαν και την πίτα σωστή και το σκύλο χορτάτο. Αν ήταν δυνατόν να περάσει ο δρόμος όπως βόλευε τον καθένα κάθε φορά, να εξυπηρετεί μόνο αυτόν, χωρίς να του κόβει ούτε μέτρο! Εκεί τότε κάποιοι ψυχραιμότεροι – είτε από το Συμβούλιο της Κοινότητας, είτε από το Σύλλογο, επενέβαιναν ως διαμεσολαβητές και έτσι βρισκόταν η λύση κάθε φορά. Εκείνο το απόγευμα ήμασταν στα καφενεία στο Κυριακάλωνα, το ως τότε κέντρο του χωριού, όταν ακούσαμε το χαρούμενο παρατεταμένο κορνάρισμα του λεωφορείου για πρώτη φορά στην πλατεία που ουσιαστικά εγκαινίαζε τον αμαξωτό δρόμο και το νέο κέντρο του χωριού! Όλοι αμέσως σηκωθήκαμε και ανε-

βήκαμε να το χαρούμε, έτυχε να είμαστε όλοι άνδρες, όπως ήταν συνήθεια τότε να πηγαίνουμε τα βράδια στα μαγαζιά. Κάποιος πήρε τη φωτογραφία, όπως στηθήκαμε, δε θυμάμαι ποιος. Κάποια παιδιά ανέβηκαν στη σχάρα του, ψηλά! Το λεωφορείο είχε στρίψει και είχε παρκάρει μπροστά από εκεί που τώρα ανατολικά υψώνεται το σπίτι του Γιάννη Τσατσαράγκου στην κάτω μεριά. Από εκεί μέχρι να φτάσει ο

δρόμος μέχρι το ρέμα στην Καματερόβρυση πέρασε από άλλα σαράντα κύματα. Στο βάθος φαίνεται η μεγάλη καστανιά που ήταν πάνω μεριά, λίγα μέτρα πριν το κουρείο του Τζήμη, μετά την “έφαγε” ο δρόμος».

Συζητώντας με τον Κώστα Απ. Μπώκο για το πότε ήρθε ο δρόμος στην Καστανιά, αυτός αρχικά είχε την εντύπωση πως ήταν το 1978, ύστερα, όμως, συμφώνησε μαζί μου και θυμήθηκε και μου διηγήθηκε το παρακάτω περιστατικό: «Ήταν λίγο μετά τις 15 Αυγούστου το 1977. Όντως ο δρόμος, είχε έλθει στο χωριό ένα χρόνο πριν. Είναι απόγευμα λοιπόν γύρω στις έξι και ο Λάκης καταφθάνει με το λεωφορείο στην πλατεία. Τον περιμένουν αρκετοί που του είχαν δώσει παραγγελίες να τους φέρει από το Καρπενήσι. Ανάμεσα σε αυτούς και η συγχωρεμένη Δέσποινα Αποστ. Κουτρούμπα μαζί με την αδελφή της Χρυσούλα. Είχαν παραγγείλει ένα περιοδικό για κορίτσια, το οποίο και είχε φέρει ο Λάκης. Μόλις παίρνουν το περιοδικό στα χέρια τους, μετά από λίγο αρχίζουν να κλαίνε γοερά. Ο Λάκης τις κατάλαβε και ανησύχησε μήπως κάποιος έπαθε κάτι. Ρωτάει λοιπόν μ’ εκείνον τον άκρως διακριτικό τρόπο του, τι έπαθαν και κλαίνε, συνέβη κάτι; Η Δέσποινα μέσα σε λυγμούς του απαντά: Πέθανε ο Έλβις, Πρίσλεϊ! -Ποιος ήταν αυτός; -Ο Βασιλιάς της ροκ! -Στου διάολου ουρή, και νόμισα ότι έπαθε κάτι κάποιος δικός σας! - Ακου πέθανε ο Βασιλιάς της Ροκ!!!!

Για την ιστορία θυμίζω πως ο Έλβις Πρίσλεϊ είχε πεθάνει στις 16 Αυγούστου 1977».

Ζαχαρίας Ζηνέλης

1&2 Τα παιδιά του Παναγιώτη Δ. Λωρίδα, ο Δημήτρης και ο Χριστόφορος. 3 Θύμιος Κουτρούμπας. 4 Κώστας Ι. Τσατσαράγκος. 5 Κώστας Ε. Δεληκωστόπουλος. 6 Γιώργος Ι. Γεωργόπουλος. 7 Θανάσης Μπαλαγιάννης. 8 Κώστας Δ. Λωρίδας, Πρόεδρος. 9 Αποστόλης Κουτρούμπας. 10 Χριστόφορος Κουτρούμπας, οδηγός και ιδιοκτήτης του λεωφορείου. 11 Γεώργιος Δ. Ζηνέλης. 12 Παναγιώτης Χ. Βαστάκης. 13 Κων/νος Παπαχρήστος, ιερέας. 14 Χριστόφορος Ζηνέλης, δάσκαλος του χωριού. 15 Χρήστος Κουτρούμπας. 16 Μιλτιάδης Βαστάκης, αγροφύλακας. 17 Παναγιώτης Δ. Ταραμπίκος, Πρόεδρος Συλλόγου Καστανιωτών. 18 Γιάννης Λορδόπουλος, πρώην Πρόεδρος Κοινότητας. 19 Αλέκος Ζηνέλης. 20 Χρήστος Ι. Γεωργόπουλος. 21 Δημήτριος Αθ. Τσιώκος, Γραμματέας της Κοινότητας. 22 Δημήτρης Ε. Κουτρούμπας. 23 Νίκος Δεληγιάννης. 24 Αποστολάκης Τσιώκος. 25 Δημήτριος Τσιώκος – Ψυχογιός. 26 Στέλιος Γ. Γεωργόπουλος και 27 Γιάννης Προμτσάρης.

Προσφορά φωτογραφίας: Χρυσούλα Απ. Κουτρούμπα.

Παλιά φωτογραφία

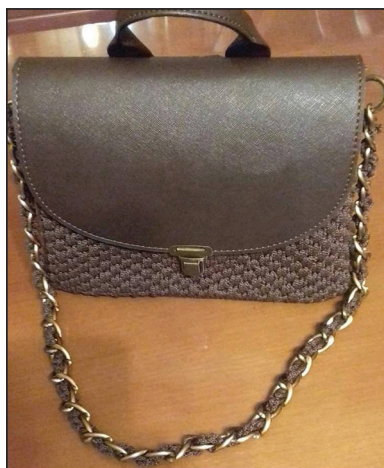

Παλιές καλοκαιρινές εξορμήσεις, αναζητώντας τη δροσιά!

Στη Μεγάλη Βρύση του Τόρνου, καλοκαίρι του 1990. Τη φωτογραφία μας έστειλε ο Κώστας Κ. Μπαλτάς από τον Καναδά.

Πίσω όρθιοι, από αριστερά: Βάσω Μπώκου, Γεωργία Σπ. Λωρίδα, Μαρία Αθ. Τσιώκου, ο γιος του Αποστόλη Μπαλαγιάννη, ο Θύμιος, Απόστολος Μπαλαγιάννης, Νίκος Κ. Σιάτρας, που είχε τη φωτογραφική επιμέλεια, Βάσω Κ. Μπαλτά και ο σύζυγός της Κώστας, Στέφανος Μπώκος, στο μέσο η Λούλα Μπώκου. Κάτω: Ελένη Απ. Μπαλαγιάννη, Γιάννης Μπώκος, μια κόρη της Μαρίας Αθ. Τσιώκου, οι αδελφές Ολυμπία και Σπυριδούλα Ι. Μπώκου, και ο Κώστας Στεφ. Μπώκος

Κωνσταντίνη Δεληκωστόπούλου

Χειροποίητα πλεκτά και τσάντες
τηλ: 210 5018981 κιν. τηλ: 6940045355

Δεν είχα καλά - καλά λάβει να πατήσω το κατώφλι της πόρτας του μαγαζιού του ΘΑΝΑΣΗ ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ στο χωριό μου, κάποιο απόγευμα στα μέσα του Σεπτεμβρίου του 1968, όταν ο μαγαζάτορας και φίλος μου γεμάτος χαρά, αφού και τα μουστάκια του ακόμη γελούσαν, μου είπε:

- Π' λες, Γιάννη, αγόρασα σκυλί για λαγό, άλλο πράμα! Πήγα στ'ν Ανιάδα (χωριό της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ) και το πήρα. Είναι φαρμάκι για το λαγό. Όπου και να 'ναι, τον βρίσκει. Είναι λίγο μεγαλύτερο στα χρόνια, αλλά είναι τσίφτικο. Το πήρα με δοκιμή. Αν δε μου κάνει, μου είπαν να το πάω πίσω και να πάρω τα λεφτά μου. Είναι άλλο πράμα σ' λέω. Να 'ρθείς το πρωί να πάμε για λαγό τς' Γούρνες...

- Μην τον ακούς αυτόν, το χαμένο το γιο μου, που πέταξε ένα σωρό λεφτά για σκυλί, απάντησε διακόπτοντας το γιο του, ο μπαρμπα-Αντρίτσος, συνομιληκος σχεδόν και φίλος του μακαρίτη του πατέρα μου. Τον κορόιδεψαν οι Ανιαδιώτες! Ποιος ξέρει τι γερακασίμι (γέρικο ζώο) του φόρτωσαν! Πες του να το πάει πίσω και να πάρει τα λεφτά του. Έχει οικογένεια. Τι τα θέλει τα σκυλιά;

-Ελα τώρα να παίξουμε σκαμπίλι (παιχνίδι με την τράπουλα που το έπαιζαν στο χωριό μας, συνήθως όσοι είχαν πιάει στα νιάτα τους στην Κων/πολη).

Εκείνο τον καιρό είχα αρ-

χίζει και εγώ, έχοντας πια κλείσει τα 21, να πηγαίνω στο καφενείο και να παίζω δειλά-δειλά, όταν βέβαια απουσίαζε ο πατέρας μου και ο μακαρίτης ο θείος μου ο ΚΩΣΤΑΣ, ο αδελφός του, καμιά ξερή ή σκαμπίλι, που τότε το μάθαινα ακόμη και μου άρεσε πολύ.

Η εξάδα σχηματίστηκε αμέσως. Ο μπαρμπα-Αντρίτσος κουμανταδόρος, και μαζί του η αφεντιά μου και ο επιστήθιος παιδικός μου φίλος, ο Νίκος ο Κουβέλης. Απ' την άλλη μεριά, αντίπαλοί μας, ο μπάρμπας μου ο Νίκος ο Παλαιός (Σαγιόρης ήταν το παρατσούκλι του), άντρας της πρωτεξαδέλφης του πατέρα μου, κουμανταδόρος, και μαζί του ο Θανάσης ο Κουτρούμπας και ο πρωτεξάδελφος της μάνας μου, ο Θανάσης ο Μπαλαγιάννης, μανιώδης κυνηγός και αυτός, συνταξιούχος δασικός.

Δεν είχαμε παίξει δυο-τρεις γύρους, όταν ο Θανάσης, ο καφετζής και μπακάλης του χωριού μου, μου

Ο Θανάσης Κουτρούμπας ανεβασμένος στην καρέκλα (όπως συνήθιζε) στο σπίτι του στις ΓΟΥΡΝΕΣ της ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ στα 1992, δυο χρόνια πριν το θάνατό του.

είπε πάλι:

-Γιάννη αγόρασα σκυλί φίνο. Θα φάμε πολλούς λαγούς. Είναι αστραπή σ' λέω. Αύριο θα πάμε για λαγό.

Νεύριασε ο μπαρμπα-Αντρίτσος, ο πατέρας του, με τα λόγια του αυτά. Χάναμε βέβαια και στα χαρτιά, τον πείραξε ο γιος του ότι δεν κάνει καλό κουμάντο, μας είπε κανα-δυό διαβόλους, μας πέταξε τα χαρτιά και ύστερα έφυγε.

Έτσι ο Θανάσης μου διηγήθηκε με το νι και με το σίγμα πώς αγόρασε το σκυλί, που - κατά τη γνώμη του - ήταν αφιόνι, φαρμάκι στο λαγό.

-Η Φίνα π' λες, Γιάννη, (αυτό ήταν το όνομα του σκύλου) δε θα αφήσει λαγό για λαγό.

-Καλά, αύριο θα δούμε του απάντησα κι εγώ και - στη συνέχεια - καληνυχτίζοντας τους συγχωριανούς μου, που βρίσκονταν εκεί, έφυγα

για το σπίτι μου, για να προετοιμαστώ για το κυνήγι της επόμενης ημέρας.

Πρώτα-πρώτα έστησα τη ζυγαριά στο ξύλινο τραπέζι και γέμισα φυσιγγία με ιταλικό μπαρούτι Μ.Β. σε Νο 6 για πέρδικες και 4 για λαγό. Γέμισα και με σκάγια Νο 7 μερικά φυσιγγία, να τα έχω για πουλιά.

Η μάνα μου, στο μεταξύ, ετοίμασε το τραπέζι για το βραδινό φαγητό, ενώ ο πατέρας μου, καθισμένος στο κεφαλόσκαλο της αυλής, σιγοτραγουδούσε:

Έχετε γεια ψηλά βουνά και σεις κοντές ραχούλες. Εσείς Τζουμέρκα κι Άγραφα παλικαριών λημέρια, εσάς αφήνω μάρτυρες, εσείς θα μαρτυρήστε (Κατσαντώνη μου, καπετάνι μου)...

Δεν άντεξα στον πειρασμό. Πήγα κι εγώ κοντά του, όπως συνήθιζα από μικρό παιδί, και τραγουδήσαμε μαζί δυο-τρία τραγούδια του τόπου μας.

Ύστερα φάγαμε ψωμί, όπως λέγαμε, και πήγαμε για ύπνο.

Ήταν ακόμη τρεις ώρες νύχτα, όταν έφυγα από το σπίτι μου, για να πάμε για λαγό με το Θανάση τον Κουτρούμπα στις ΓΟΥΡΝΕΣ, στο καλύτερο λαγοτόπι και περδικοτόπι του χωριού μου.

Πήρα μαζί μου δυο-τρία αυγά βρασμένα, λίγο τυρί, δυο σαρδελοκούτια και μπόλικη κουλούρα ψωμί σταρένιο, που είχε ψήσει η μακαρίτισσα η μάνα μου αποβραδής. Σχεδιάζα, βλέπετε, να μείνω εκεί το βράδυ, στο καλύβι του ξαδέλφου μου του Αντώνη του

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΤΙΑ

• Φτάνει η θέληση ή χρειάζεται και τόλμη ;

{ Με αφορμή τα όσα ζήσαμε από τον εγκλεισμό των δύο μηνών λόγω της πανδημίας του κορονοϊού, θέλω να μοιραστώ μαζί σας κάποιες σκέψεις μου για μια νέα αρχή που οφείλουμε να κάνουμε όλοι ή τουλάχιστον μια δυναμική επανεκκίνηση στη καθημερινότητα }.

Είναι πραγματικά σπουδαίο, όταν μεγαλώσουμε και γεράσουμε, το ταξίδι που θα κάνουμε με τη φαντασία μας στο παρελθόν, να μας στείλει μηνύματα από τη ζωή μας. Ο μεγαλύτερος πλούτος στη ζωή ενός ανθρώπου είναι να έχει δίπλα τους ανθρώπους που να τον στηρίζουν. Ο καθένας από εμάς κάνει το ταξίδι του και περνά από όλα τα στάδια της ζωής του. Κάνει τον κύκλο του και στο δρόμο του συναντά τα περίεργα της μοίρας και όχι μόνο. Ευχάριστα, δυσάρεστα, διλήμματα, καλές στιγμές μα κι αναποδιές, απ' όλα έχει η ζωή!

Όταν είμαστε νέοι βάζουμε στόχο να δημιουργήσουμε στη ζωή μας, να μορφωθούμε, να εργαστούμε, να κάνουμε οικογένεια. Και όλοι θέλουμε να μας επισκεφτεί η ευτυχία. Συχνά όμως έρχονται οι δυσκολίες και πέφτουμε. Είναι η στιγμή που πρέπει να σηκωθούμε και να δούμε τη ζωή με αισιοδοξία. Άλλωστε τα λάθη είναι απλώς για να παίρνουμε μαθήματα.

Ο αισιόδοξος μπορεί να δει το φως εκεί που δεν υπάρχει, ενώ ο απαισιόδοξος τρέχει πάντα να το σβήσει. Θέλω να πω, πως το συμπέρασμα είναι ότι όταν υπάρχουν άνθρωποι με σεβασμό και πίστη σε υψηλές αξίες γύρω μας, δε μπορούμε παρά να ελπίζουμε σε μια άνοιξη πραγματική, ύστερα από τη δίνη του κάθε δύσκολου χειμώνα στη ζωή μας.

Ωστόσο, είναι γεγονός και ας το παραδεχτούμε ότι οι άνθρωποι που μας περιβάλλουν δε θέλουν όλοι το καλό μας. Κάποιοι από συμπερόν μένουν δίπλα μας ή προσπαθούν να μας ελέγξουν και γίνονται ένα αβάσταχτο βάρος στη ψυχή μας. Αναρωτιέται κανείς πώς γίνεται κάποιοι να ακυρώνουν έναν άνθρωπο, ενώ κάποιοι άλλοι την ίδια στιγμή τον συγχαιρούν. Μα είναι απλό. Ο καθένας έχει την άποψή του και αυτό είναι το λογικό.

Οι νέοι όμως, έχουν κάθε δικαίωμα, αλίμονο αν δεν είχαν, να κάνουν όνειρα, να τρέφουν φιλοδοξίες ή και ματαιοδοξίες – όμως είναι λάθος να τα εμπιστεύονται στη κρίση αυτών των ανθρώπων που δεν έχουν επιδείξει ούτε ένα αξιόλογο έργο, έχουν όμως τη τάση να επιδεικνύονται. Αν για παράδειγμα, στη δουλειά ή στο περιβάλλον σας, σας κάνουν σκουπίδια άνθρωποι που πιθανόν

δε σας θέλουν στο χώρο , να θυμάστε ότι θα έρθει η μέρα που θα εισπράξετε το χειροκρότημα από κάποιους που όντως σας εκτιμούν. Εξάλλου, όλοι ανεξαιρέτως, είμαστε αναλώσιμοι με ημερομηνία λήξης!

Ίσως εν τέλει η κριτική, να είναι το χειρότερο δημιούργημα του ανθρώπου που θα έπρεπε να περιορίζεται στο αν είναι ωραίο το νέο μας συνολάκι και όχι στα θέλω μας που καθορίζουν ολόκληρες ζωές.

Όλα λοιπόν είναι ζήτημα καρδιάς και απόλυτης θέλησης. Να δίνουμε σε ό,τι αγαπάμε όλο μας το είναι χωρίς να κυνηγάμε οπωσδήποτε την επιτυχία. Όταν κίνητρα είναι το χρήμα και η δόξα , αν αυτό που επιζητούμε είναι το χειροκρότημα, τότε ναι.

Το θέμα είναι τελικά τί τολμάς να θέλεις!

• Καλό ταξίδι Κώστα...

Συγκλονιστήκαμε όλοι όταν πληροφορηθήκαμε τον ξαφνικό θάνατο του συμπατριώτη μας Κώστα Λαζούρα, του Χρήστου και της Σοφίας. Έφυγε το πρωί της Τετάρτης 8 Απριλίου σε ηλικία μόλις 47 ετών..

Ο Κώστας ήταν εξαιρετος άνθρωπος και οικογενειάρχης. Ζούσε στη Νέα Πέραμο και επισκεπτόταν συχνά τον Τόρνο, με τη σύζυγό του Φανή και τα δυο τους παιδιά, Χρήστο και Δημήτρη.. Ήταν ένας καλосυνάτος και ευγενικός άνθρωπος με υψηλό ήθος και ακέραιο χαρακτήρα. Το κενό που αφήνει είναι τεράστιο για όλους όσοι είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν.

Θέλω να εκφράσω τα ειλικρινή μου συλλυπητήρια στους οικείους του και να τους συμπαρασταθώ λέγοντάς τους ότι όσα προσέφερε στη σύντομη ζωή του δε θα ξεχαστούν ποτέ. Είναι όλα τόσο πολύτιμα και ανεκτίμητα. Είναι η συνέχεια του..

**Φωτεινή Μπούτα (6985012224)
tornos-eyrytanias.blogspot.com**

Ένα αλλιιώτικο κυνήγι

Παλιού. Το είχα από καιρό πείσμα να γυρίσω στο χωριό με αρκετές πέρδικες.

Στο σπίτι του Θανάση βρήκα και τον ανειψίό του, το Γιάννη Κουτρούμπα, γιο του αδελφού του Θανάση και κουμπάρου μου Πάνου Κουτρούμπα, που ήρθε από την Αυστραλία, για να υπηρετήσει στρατιώτης. Και οι τρεις μαζί, ανηφορίζοντας, πήραμε το δρόμο για τις ΓΟΥΡΝΕΣ να δούμε με τα μάτια μας τι σόι σκυλί είχε αγοράσει ο Θανάσης.

Ολόγιομο το φεγγάρι στον ουρανό φώτιζε σαν να ήταν μέρα.

Βαδίζαμε συνεχώς για δύο περίπου ώρες μέσα στα έλατα, αναπνέοντας το δροσερό αεράκι του βουνού και συζητώντας - στο δρόμο - για κυνήγια, σκυλιά, φαντάσματα, νεράιδες κι αερικά. Δεν καταλάβαμε πότε φτάσαμε στις ΓΟΥΡΝΕΣ.

Η Φίνα, το λαγόσκυλο του Θανάση, μας ακολουθούσε - δεμένο βέβαια με λουρί - αλλά έδειχνε κάπως κουρασμένο, κάπως ανήσυχο, αφού για πρώτη φορά ερχόταν σ’

αυτό το μέρος. Όταν λύσαμε το σκυλί, ψηλά στο Στρογγυλό, είχε ξημερώσει καλά. **Πιάσαμε βιαστικά τα καρτέρια και, προτού να περάσει ένα τέταρτο της ώρας, ο λαγός, κυνηγημένος από το πραγματικά φινό σκυλί του Θανάση, παρουσιάστηκε στο καρτέρι του Γιάννη.** Αυτός (ο Γιάννης), ίσως γιατί σκεφτόταν το στρατό, αφού σε λίγο καιρό, “για την πατρίδα τη γλυκιά, θα ντυνόταν φανταράκι”, είτε γιατί ονειροπολούσε τι άφησε πίσω του, στην Αυστραλία, δεν κατάλαβε τίποτα.

Ήταν αργά πια, όταν ντουφέκισε το λαγό, που είχε αισθητά απομακρυνθεί. Του έριξα κι εγώ, αλλά τον χαιρέτησα κανονικά. Το ίδιο έκανε και ο Θανάσης.

Έτσι ο πρώτος λαγός, που έβγαλε η Φίνα, το σκυλί του Θανάση, σώος και αβλαβής ξέφυγε από όλους μας.

Πήγαμε για δεύτερο και για τρίτο λαγό, αλλά είχαμε την ίδια τύχη. Δεν μπορέσαμε να βάλουμε κανένα στο σακιδιό μας.

Η Φίνα ήταν άριστη στο ξεφώλιασμα του λαγού, αλλά μειονεκτούσε στην καταδίωξη.

Είχε δίκιο ο μακαρίτης ο Θανάσης (που πολύ νέος ακόμη, στα εξήντα δύο του χρόνια,

το Φθινόπωρο του 1994, μας άφησε χρόνους, χτυπημένος κι αυτός απ’ την επάρατη αρρώστια) ότι το σκυλί που αγόρασε απ’ την Ανιάδα ήταν «άλλο πράμα».

Δεν είχε πάει δέκα η ώρα το πρωί, όταν ο Θανάσης και ο ανειψιός του ο Γιάννης έφυγαν από τις ΓΟΥΡΝΕΣ, για να γυρίσουν στο χωριό.

Είχε να πάει αγώι ο μακαρίτης μέχρι το Δερματόρεμα και από εκεί θα έφερνε πράγματα για το μπακάλικό του.

Εγώ έμεινα στις ΓΟΥΡΝΕΣ. Χτύπησα δυο-τρεις κίσσες στα καλαμπόκια και μια κυριαρίνα που μου έμεινε κι εκείνη πάνω σ’ ένα πανύψηλο έλατο. Μάταια προσπάθησα να την κατεβάσω.

- «*Η καλή μέρα απ’ το πρωί φαίνεται*», λέει ο λαός μας, και έχει πέρα για πέρα δίκιο. Το μεσημέρι έφαγα στην πηγή στο Κεφαλόβρυσο και πήρα έναν υπνάκο κανα-δυο ώρες κάτω από την καρυδιά του μακαρίτη του μπάρμπα μου του Σπύρου του Δωρίδα, πάνω σε ένα παχύ στρώμα από φτέρες, που έκοψα. Ζωή στη Φύση, σκέφτηκα.

Λίγες φορές, θυμάμαι αλήθεια, να κοιμήθηκα τόσο γλυκά και ελαφρά στη ζωή μου.

Ξύπνησα όμως απότομα, ίσως γιατί άκουσα μια ντουφεκιά, ίσως γιατί ονειρευόμουν ότι ντουφέκισα εγώ, που είναι και το πιο πιθανό.

“Ο νησιτικός καρβέλια ονειρεύεται και η αλεπού κούμαρα», λέει ο λαός μας σε τέτοιες περιπτώσεις. Έτσι και εγώ, ό,τι δεν πέτυχα ξυπνητός, το πέτυχα στο όνειρό μου.

Νωρίς το απόγευμα πήγα στο Παναϊτέικο το χωράφι, όπου σκότωσα πριν τέσσερα χρόνια από τότε τον πρώτο μου λαγό. Στην άκρη από τα έλατα και τα κέδρα ήταν ένα ρέμα με λίγο νερό που έσταζε λίγο-λίγο σε μια μεγάλη πέτρα, σκεπασμένη με ρίζες και μούσκλια. Εκεί έρχονταν οι πέρδικες από όλη τη γύρω περιοχή και έπιναν νερό πρωί-πρωί και αργά το βράδυ, όταν άρχιζε να σουρουπώνει.

Πού θα μου πάνε, σκέφτηκα. Δυο-τρεις πέρδικες τις έχω σίγουρες. Μου το είχαν πει πολλοί ότι εκεί έρχονταν οπωσδήποτε πέρδικες και δεν είχα καμιά αμφιβολία, γιατί και ο τόπος ήταν γεμάτος κουτσουλιές.

Έφτιαξα τη φυλάχτρα μου με ιδιαίτερη επιμέλεια, έβαλα δυο-τρεις πέτρες κάπως μεγάλες τη μία επάνω στην άλλη, έκοψα δυο βάντες από έλατο και αρκετές φτέρες και έφτιαξα το κάθισμά μου.

Θυμήθηκα το βουκολικό ποιητή Θεόκριτο, που στο πρώτο Βουκολικό του μιλάει για θρόνο βουκολικό.

Αυτός ήταν τώρα για μένα ο κυνηγετικός μου θρόνος. Πρόχειρα φτιαγμένος, όπως και ο θρόνος των βοσκών του Θεόκριτου. Απ’ εδώ θα χτυ-

πούσα δυο-τρεις πέρδικες και θα γύριζα τροπαιούχος και καμαρωτός στο χωριό μου και στο σπίτι μου την άλλη μέρα. Πόσα, αλήθεια, όνειρα δεν έκανα για τα κυνηγετικά τρόπαια που σε λίγη ώρα θα έβαζα στο σακιδιό μου!

Ο πολυαγαπημένος μου εξάδελφος Θανάσης Παλαιός, αδελφός του Αντώνη, του μεγαλύτερου αγκιστρολόγου του χωριού μου, όταν ήρθε από τον Καναδά στο χωριό μας. Ύστερα από απουσία 28 χρόνων. Όταν ήμουν και εγώ στην ηλικία του γιου μου (12 χρονών), με το Θανάση ήμαστε αχώριστοι σύντροφοι στο κυνήγι. Σ’ αυτό το καλύβι του στις ΓΟΥΡΝΕΣ πέρασα το βράδυ μου τότε που αναφέρομαι στο αφήγημά μου. (Φωτ. Αύγουστος 1989)

Όμως, ένας δυνατός θόρυβος από πέταγμα μεγάλου πουλιού με έκανε να εγκαταλείψω τις ονειροφαντασιές. Απέναντι μου στα είκοσι σχεδόν μέτρα στάθηκε μια πανέμορφη πέρδικα, για να πει νερό.

Την κοίταξα με θαυμασμό! Άπειρα πράγματα πέρασαν σαν τις κινηματογραφικές ταινίες απ’ το μυαλό μου. Αυτό είναι το πουλί που τόσο τραγούδησε ο λαός μου, σκέφτηκα! «*Πού ‘σουν πέρδικα γραμμένη, κι ήρθες το πρωί βρεγμένη*»;

Ήμουνα πέρα στα πλάγια στις δροσιές και στα χορτάρια... κι έτρωγα το Μάη τριφύλλι και τον Αύγουστο σταφύλι...”.

Σήκωσα το ντουφεκί μου δυο-τρεις φορές για να της ρίξω, αλλά το κατέβασα αμέσως.

Όχι, δεν είμαι δολοφόνος, είπα μέσα μου. Ίσως και να το φώναξα δυνατά. Το πουλί πάντως έφυγε, αλλά σε λίγο ήρθε άλλο. Πάλι τα ίδια, πάλι οι ίδιες σκέψεις. Ούτε και τώρα μπόρεσα να πατήσω τη σκανδάλη του ντουφεκιού μου. Είμαι κυνηγός και όχι εκτελεστής, διαλογίστηκα. Οι κυνηγοί έχουν λεβεντιά, δε σκοτώνουν με μπαμπεσιά...

Τρίτο στη σειρά ήρθε για νερό ένα μικρό περδικόπουλο, Αυγουσιτιάτικο πεταρούδι εκείνης της χρονιάς.

Τώρα δεν υπήρχε περίπτωση να ρίξω. Θυμήθηκα τη μάνα μου τη στιγμή εκείνη.

Όταν ήμουν μαθητής της δευτέρας Δημοτικού, έφερα μια φωλιά από αίτομάχο στο σπίτι με τα μικρά, έτοιμα να

πετάξουν. Τότε η μακαρίτισσα με έστειλε πίσω και πήγα τη φωλιά εκεί που ήταν πριν την πάρω. Έτσι, ποτέ από τότε δεν πήρα φωλιά άλλη φορά. Και τώρα με το περδικόπουλο, δεκατέσσερα χρόνια αργότερα, η ανάμνηση,

ζει ο άγραφος κώδικας ηθικής, τον οποίο ο λαός μου, απ’ τα μυθικά ακόμη χρόνια, είχε καθιερώσει, σχετικά με το κυνήγι:

“Ποτέ δεν πρέπει να ρίχνουμε σε μικρά πουλιά ή ζώα και ποτέ δεν κυνηγούμε θηράματα, όταν αυτά έρχονται στην πηγή για νερό...”. *Πρωί-πρωί την επόμενη μέρα γύρισα στο σπίτι μου.*

Η πρώτη κουβέντα του μακαρίτη του γέρου μου ήταν πού είναι οι λαγοί και οι πέρδικες που έφερα. Όταν άρχισα να του λέω τα καθήκαστα, προτού ακόμη να φτάσω στις πέρδικες, με σταμάτησε και μου τραγούδησε, διασκευάζοντας - για να ταιριάζει στην περίπτωσή μου - ένα σκωπτικό λαϊκό στιχούργημα:

“Της Δημήτριάνας (Θανάσαινας λέει το ποιήμα) ο γιος, ο περδικοκυνηγός, όλη μέρα πάει κυνήγι και το βράδυ τρώει κρεμμύδι”.

Πέρασαν τα χρόνια, πέρασαν οι καιροί και “το αλλιιώτικο κυνήγι”, που σας αφηγήθηκα, μου το θυμίζει πάντοτε, όταν διδάσκω Λατινικά στους μαθητές μου της τρίτης (Γ’) Λυκείου που παρακολουθούν τα μαθήματα της τρίτης (3ης) δέσμης η ακόλουθη επιστολή που έγραψε ο Πλίνιος ο Νεότερος στο φίλο του ιστορικό Κορνήλιο Τάκιτο (έζησαν και οι δύο από το 60 περίπου μ.Χ. μέχρι λίγο μετά το 113 μ.Χ.):

“Όταν βγεις στο κυνήγι, πάρε μαζί σου μολύβι και χαρτί”.

[... Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα.

Ο ίδιος (τα έπιασες), θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουνα κοντά στα δίχτυά (μου).

Ήταν πάρα πολύ κοντά μου όχι κυνηγετική λόγχη, αλλά γραφίδα (μολύβι) και πλάκες αλειμμένες με κερί.

Σκεφτόμουν κάτι και το σημείωνα. Παρόλο που είχα άδεια τα δίχτυά (μου), όμως είχα γεμάτες τις κέρινες πλάκες μου.

Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης.

Όταν θα είσαι σε κυνήγι, μπορείς επίσης και εσύ να πάρεις μαζί σου κέρινες πλάκες. Θα δεις να περιπλανιέται στα βουνά όχι η Άρτεμη, αλλά η Αθηνά. Να έχεις υγεία].

Τα πιο πολλά λόγια είναι, σίγουρα, περιττά.

Αρχείο και ψηφιακή Επεξεργασία: Ζαχ. Ζηνέλης Δημοσιεύτηκε στο Περιοδικό ΚΥΝΗΓΟΣ & ΦΥΣΗ στο τεύχος ΙΟΥΛΙΟΥ 1998

Δημιουργία επαγγελματικών Στατιστικών και δυναμικών ιστοσελίδων e-shop, BlogSpot, portfolio

Τιμές προσιτές

**Πληροφορίες: e-mail: netrebelos@gmail.com
Τηλ.: 6932370990 Ορέστης Δ. Ζηνέλης**

*Παραδοσιακό
μέλι ελάτης*

**από την Καστανιά
Ευρυτανίας**

**Παραγωγός Θεόδωρος
Λιαροκάκης**

**τηλέφωνα παραγγελιών:
26410 46876
6973 041712**

Ο νερόμυλος του Τόρνου (του Νίκου Απ. Μάρκου)

Ο νερόμυλος στην σημερινή του κατάσταση ανακαινισμένος και σε λειτουργία.

Τον μύλο τον έχτισε ο Μάρκος Γ. Κωνσταντίνος (1884-1964), στη θέση "Ισιωμα", δίπλα στο τοξωτό γεφύρι, στο μονοπάτι που οδηγεί από τον Τόρνο στην Καστανιά, σε τοποθεσία που δεν του ανήκε. Η ιδιοκτησία ήταν των Τζαβελαίων και ως ενοίκιο όταν αυτοί άλεθαν αλεστικά, δεν πλήρωναν (κσάι)

Το πότε ακριβώς έκτισε τον μύλο κανείς δεν θυμάται. Το ποιο πιθανό είναι να έγινε στα 1914 - 1915, γυρίζοντας από τον στρατό όπου πολέμησε στο μέτωπο της Ηπείρου.

Το 1930, ο Κωνσταντίνος Μάρκος πούλησε τον μύλο στον Βαγγέλη Τσατσαράγγο, ο οποίος όμως δεν μπόρεσε να τον λειτουργήσει και επειδή χρωστούσε χρήματα στον συγχωριανό του Θανάση Κωνσταντόπουλο, τον ενοίκιασε τον πρώτο χρόνο δοκιμαστικά αντί 20 οκά-

δων αραβόσιτο, όπως λέει το συμφωνητικό, στον Απόστολο Ι. Μάρκο (1906 -1997).

Τον δεύτερο χρόνο ο Απόστολος Μάρκος πλήρωσε τα χρέη του Τσατσαράγγου στον Κωνσταντόπουλο και αγόρασε τον μύλο.

Ο μύλος λειτούργησε μέχρι και το 1964 και έκτοτε σταμάτησε γιατί ο Απόστολος Μάρκος και η οικογένεια του μετανάστευσαν στην Νέα Πέραμο Αττικής.

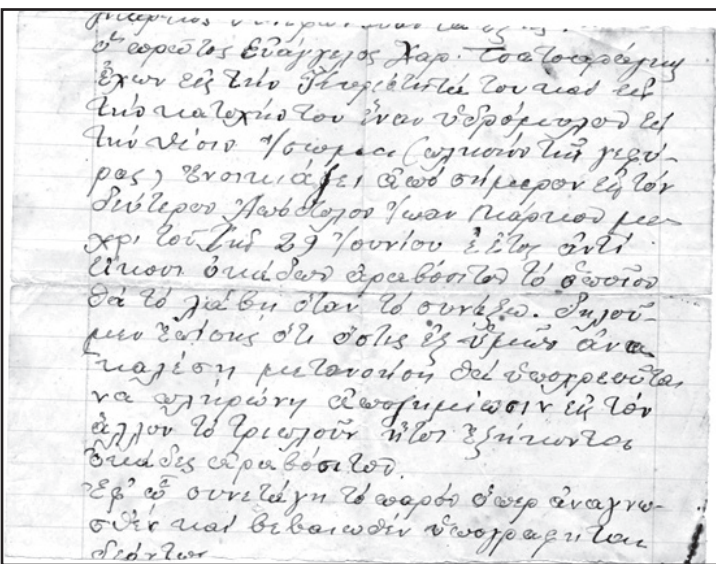
Το 1978 που κατασκευάζονταν η γραμμή ηλεκτροδότησης Τόρνου- Καστανιάς, κάποιος που έκοβε τα δένδρα για να μπουν οι κολώνες δεν τον σεβάστηκε, έριξε έναν έλατο στην σκεπή και την κατέστρεψε.

Το 1986 ο μύλος έγινε δωρεά στον Σύλλογο και στην συνέχεια το 1997 πέρασε στην κυριότητα του Δήμου.

Το 2007 ανακαινίσθηκε και έκτοτε λειτουργεί.

Ο μυλωνάς Μάρκος Απόστολος με τον μικρότερο γιό Νίκο, στον μύλο με το μουλάρι που έφερε άλεσμα.

Μέρος του πρώτου συμφωνητικού για την ενοίκιαση του μύλου μεταξύ του Τσατσαράγγου Ευάγγελου και του Μάρκου Απόστολου αντί 20 οκάδων αραβόσιτου, με ρήτρα όποιος ανακαλέσει να πληρώσει στον άλλον 60 οκάδες αποζημίωση.

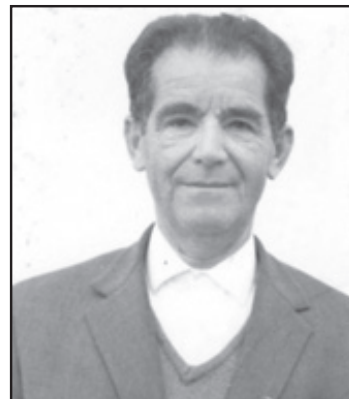
Ο μύλος έχει επισκευασθεί και σήμερα είναι σε λειτουργία όταν χρειαστεί.

Ιωάννης Μάρκος, επίσκεψη στον μύλο και μνήμες.....

Γεωργία Μάρκου, 1914-2007

Απόστολος Μάρκος, 1906-1997

Ο Ιωάννης Μάρκος θυμάται

Ο Ιωάννης Μάρκος θυμάται ότι στα παιδικά του χρόνια, όταν ο πατέρας του Απόστολος πελεκούσε τις πέτρες με το μυλοκόπι, ένα κομμάτι μέταλλο καρφώθηκε στο μάτι του.

Για γιατρό; ούτε σκέψη, ο μυλωνάς γίνεται χειρουργός παίρνει ένα μαγνήτη και τον βάζει

κοντά στο μάτι, σαν θαύμα ακούνε τον ήχο του μετάλλου να κολλάει στον μαγνήτη.

Θυμάται την προσπάθεια που κατέβαλλε μικρό παιδί, μαζί με την αδελφή του Παναγιώτα, βοηθώντας την μητέρα τους να βάλουν το νερό στη δέση και όταν έβρεχε, που έβρεχε συχνά, χάλαγε την δέση το ορμητικό ποτάμι και ξανά από την αρχή και πολλές φορές το άλεσμα ήταν τόσο λίγο που τους φαινόταν ντροπή να κρατήσουν αλεστικά, ένα κουτάλι αλεύρι που το τρώγανε και όλα καλά.

Καφέ – μεζεδοπωλείο "Μύλος"

Μύλος είναι το όνομα του καφέ –μεζεδοπωλείου που άνοιξε στο Καρπενήσι ο συγχωριανός μας Γιώργος Παπαζαχαρίας. Η νέα επιχείρηση, βασισμένη στο οικογενειακό πνεύμα και την παρειστική διάθεση, βρίσκεται στην περιοχή των Αγίων Ευρυτάνων. Από τις πρώτες μέρες της λειτουργίας της αγκαλιάστηκε από παρέες και από τους λάτρεις των μερακλίδικων γεύσεων. Ποικιλίες κρεατικών, τηγανιές, κλασικοί μεζέδες όπως σαγανάκι και μπουγιουρντί, αλλά και σπιτικές νοστιμιές, όπως τυροπιτάκια, περιλαμβάνονται στο μενού του "Μύλος".

Ξεχωρίζουν γεύσεις με καταγωγή από την Καστανιά, όπως το κατίκι και το σαγανάκι.

Γεύσεις, φιλοξενία, υπέροχο service και παρέες θαμώνων, όλα συναντιούνται στον "Μύλο" του Καρπενησίου.

Τηλ. επικοινωνίας: 22370 80103